

CANTORES MINORES -KANNATUSYHDISTYS RY:N TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2024

Cantores Minores -kannatusyhdistys ry.

Kannatusyhdistys on CM-poikakuoron ja CM-musiikkiopiston virallinen taustayhteisö, joka on vastuussa niiden organisaatiosta ja taloudesta. Yhdistyksen tarkoituksena on kirkkomusiikin opiskelun ja harrastuksen edistäminen ylläpitämällä ja kehittämällä kirkollista poikakuoroa Suomessa. Toiminnan visiona on luoda edellytykset sille, että Cantores Minores on paras poikakuoro, jossa korkealaatuisen musiikkikulttuurin ja -kasvatuksen lisäksi kuoro koetaan parhaaksi harrastukseksi, jossa on paras yhteisö ja parasta kaveruutta.

Tärkeimpiä kehitysalueita ovat edelleen valtionavustuksen nostaminen korkeammalle tasolle (nyt n. 0,02%), nykyisten päärahoittajien ja yhteistyökumppaneiden verkostoituminen, uusien yhteistyökumppaneiden löytäminen vahvistamaan kuoron taloutta, kuoron markkinointi hyvänä harrastusmahdollisuutena musikaalisille nuorille pojille, opiston markkinointi laulumusiikkiin erikoistuneena musiikkioppilaitoksena, opiston teoria-, instrumentti- ja yhtyelauluopetuksen kehittäminen, kuoron sisäisen tiedonkulun parantaminen sekä huoltajien ja CM-alumnien aktivoiminen kuoron puolesta tapahtuvaan työhön. CM Yhteiskuntasuhteiden Neuvottelukunnalla on myös tärkeä rooli toiminnan tuntemisen ja arvostuksen lisäämisen saralla erityisesti valtion, kunnan, kirkon, liike-elämän ja politiikan päätöksentekijöiden keskuudessa. Toimintavuoden aikana julkaistaan Cantores Minores -kuoron elämästä kertova dokumenttielokuva 'Näin unta, että lauloin', jonka tuottaa Femkanten Media Oy.

Yhdistyksen organisaatiomallin ja hallinnon kehitystyö on aloitettu vuonna 2020 ja sitä jatketaan toimintavuotena. Yhteistyötä Helsingin seurakuntayhtymän, Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan, Helsingin kaupungin, Presidentinkanslian ja Ulkoministeriön kanssa pyritään kehittämään eri sektoreilla.

Yhdistyksen hallitus

Hallituksessa on 5-8 jäsentä ja se pitää säännöllisiä kokouksia, joiden avulla se suunnittelee ja valvoo toimintaa. Hallitus tukee varsinaista toimintaa perustamiensa toimikuntien avulla (hallinto/HR/talous, taiteellinen, opetus, vanhemmat, viestintä/varainhankinta, alumnit), joilla jokaisella on oma vastuhenkilö hallituksessa.

Johtoryhmä

Johtoryhmän (puheenjohtaja, taiteellinen johtaja, toiminnanjohtaja) tehtävänä on valmistella yhdistyksen henkilöstö- ja talousasioita sekä hoitaa yhteiskuntasuhteita. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti noin kerran kuukaudessa.

CM Yhteiskuntasuhteiden Neuvottelukunta

Kuoron 60-vuotisjuhlavuonna 2012 perustetulla CM Yhteiskuntasuhteiden Neuvottelukunnalla, jonka jäsenenä on 30-40 vaikuttajaa yhteiskunnan eri sektoreilta, on tärkeä rooli kuoron ja musiikkiopiston toimintaedellytysten sekä -resurssien pitkäjänteisen kasvun parantamisessa. Vuonna 2023 aloitti toimintansa neljäs neuvottelukunta piispa Teemu Laajasalon johdolla. Neuvottelukunta kokoontuu vuosittain kaksi kertaa.

TOIMIHENKILÖT

KUORONJOHTAJA	Vastaa A-kuoron harjoittamisesta ja johtamisesta CM-kuoron taiteellisena johtajana.
REHTORI	Vastaa CM-musiikkiopiston johtamisesta ja kehittämisestä.
TOIMINNANJOHTAJA	Vastaa yhdistyksen toiminnan kehittämisestä ja toimivuudesta, taloudenhoidosta, markkinointiviestinnästä sekä yhteydenpidosta sidosryhmiin.
TOIMISTOSIHTTEERI	Vastaa mm. oppilashallinnosta, harjoitusohjelmista, sisäisestä tiedottamisesta, materiaali-hankinnoista, arkistoinnista, jäsenrekisteristä ja maksuliikenteestä.

Cantores Minores -poikakuoro

Tammikuussa esitetään monen vuoden tauon jälkeen J.S. Bachin Jouluatorio kolme viimeistä kantaattia. Esitys toteutetaan tällä kertaa Musiikkitalossa sen uusien urkujen vihkiäisviikon päätöskonsertissa kahden urkurin säästyksellä. Huhtikuussa on suunnitelmassa toteuttaa J.S. Bachin Johannes-passio 300-vuotisjuhlakonsertti sekä jatkaa vuonna 2023 aloitettua Musica Sacra -konserttisarjaa. Toukokuussa toteutetaan vastavierailu Leipzigiin Tuomaskuoron vieraaksi ja avustetaan Helsingin kaupunginorkesterin kolmessa G. Mahlerin 8. sinfonian esityksessä Musiikkitalossa. Kesäkuussa toteutetaan konserttikiertue kotimaassa. Toimintavuonna jatketaan lisäksi perinteisten konserttien järjestämistä: Bachin Matteus-passio toteutetaan Hiljaisella viikolla, Perinteinen Äitienpäiväkonsertti toukokuussa, Bachin Jouluatorio joulukuussa ja Perinteinen Joulukonsertti kahtena tuplakonserttina ennen joulua. Lisäksi toteutetaan CM-koulutusryhmien kuorujen ja A-kuoron osalta myös muita taiteellisesti korkeatasoisia esiintymisiä ja konsertteja. Toimintavuoden erityiskohteina ovat mm. tilaussävellysten tilaaminen suomalais-säveltäjiltä, konserttien striimaukset sekä kansainvälisyyskasvatus.

Harjoitukset

Viikottaisten eri kuororyhmien normaaliharjoitusten lisäksi järjestetään ennen esiintymisiä ja matkoja tarpeen vaatiessa lisäharjoituksia sekä viikonloppuleirejä.

Konsertit ja esiintymiset

7.1.	J.S. Bach: Jouluatorio (kantaatit 1, 4-6)	Musiikkitalo (yht.työssä Musiikkitalon Urut Soimaan ry.)
29.3.	J.S. Bach: Matteus-passio *)	Tuomiokirkko (yht.työssä Suomalainen barokkiorkesteri)
7.4.	J.S. Bach: Johannes-passio 300-v.	Tuomiokirkko (yht.työssä Suomalainen barokkiorkesteri)
21.4.	Musica Sacra -konsertti	Tuomiokirkko
12.5.	Perinteinen Äitienpäiväkonsertti *)	Tuomiokirkko
28.5.	G. Mahler: 8. sinfonia	Musiikkitalo (yht.työssä Helsingin kaupunginorkesteri)
29.5.	G. Mahler: 8. sinfonia	Musiikkitalo (yht.työssä Helsingin kaupunginorkesteri)
30.5.	G. Mahler: 8. sinfonia	Musiikkitalo (yht.työssä Helsingin kaupunginorkesteri)
7.6.	Konsertti	Savonlinnan kirkko (yht.työssä Savonlinnan srk)
8.6.	Konsertti	Mikkelin tuomiokirkko (tilaaja: Michelle ry.)
1.9.	Konsertti	Tuomiokirkko (tilaaja: Helsingin Urkukesä)
1.11.	W.A. Mozart: Requiem	Tuomiokirkko (yht.työssä Suomalainen barokkiorkesteri)
16.12.	J.S. Bach: Jouluatorio (kantaatit 1-3) *)	Tuomiokirkko (yht.työssä Suomalainen barokkiorkesteri)
18. ja 19.12.	Perinteinen Joulukonsertti (2 kpl/pv) *)	Tuomiokirkko

*) mukana myös CM-koulutusryhmien kuoro

Eri kuororyhmien tilauskonsertteja ja -esiintymisiä markkinoidaan liikelaitoksille ja yhteisöille varainhankinnan merkeissä. Muut esiintymiskutsut pyritään ottamaan vastaan mahdollisuuksien mukaan.

Messut ja Musica Sacra -konserttisarja

Kuoron eri ryhmät osallistuvat Tuomiokirkon messuihin entiseen tapaan (min. 6-7 krt/kevät, 5-6 krt/syksy), minkä lisäksi kuoron ja Tuomiokirkkoseurakunnan yhteistoimintaa pyritään kehittämään. Myös muiden pääkaupunkiseudun seurakuntien toivomukset pyritään täyttämään. Kevätkaudella toteutetaan vuonna 2023 aloitettu Musica Sacra -konserttisarjan konsertti, jossa kuoro esittää ajankohdan teemaan sopivaa kirkkomusiikkia.

Matkat

Toukokuussa (2.-5.5.2024) toteutetaan vastavierailu Leipzigiin Tuomaskuoron vieraaksi ja kesäkuussa toteutetaan konserttikiertue kotimaassa erillisen suunnitelman mukaan. Myös yksittäisiä konsertteja kotimaassa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Muut projektit

Toimintavuoden aikana otetaan vastaan kansainvälisiä kuorovieraita mahdollisuuksien mukaan.

Solisti- ja pienyhteytoiminta

Solistilaulajia pyritään mahdollisuuksien mukaan kouluttamaan ja tarjoamaan esiintymisiin. CM Tiernapoikien (8 laulajaa SATB) toimintaa jatketaan ja kehitetään järjestämällä esiintymistilaisuuksia sekä säännöllistä koulutusta yhtyelaulussa. Lisäksi jatketaan yhteistyötä lauluyhtye CM Swingin (7 laulajaa TTBB) kanssa.

Cantores Minores -musiikkiopisto

Toimintavuoden erityiskohteina ovat musiikkileikkikoulutyön, musiikkikerhotoiminnan, kuorolaulajien rekrytoinnin sekä taiteellisen ja pedagogisen toiminnan kehittäminen, laulunopetus sekä kansainvälisyyskasvatus. Kaikki kehitystyö ja toiminta tähtää Cantores Minores -poikakuoron toiminnan tukemiseen ja ylläpitämiseen sekä suomalaisen laulukulttuurin elvyttämiseen. CM-musiikkileikkikoulujen toimipisteiden yhteyteen on suunnitelmassa perustaa musiikkikerhoja ja/tai koulutusryhmiä. Vuonna 2018 julkaistua CM Musiikkiopiston Opetussuunnitelman (liitteenä) toteuttamista ja kehitystyötä jatketaan.

KOULUTUKSEN PÄÄMÄÄRÄT

- kasvattaa ja kehittää kuorolaisten musikaalisuutta, musiikin tajuamista, pitkäjänteistä työskentelyä, toimintakykyä joukon jäsenenä sekä yleistä hyvää käytöstä
- antaa laulajille valmiuksia nopeasti omaksua ja pätevästi esittää vaativia kuoroteoksia
- valmistaa ainakin kaksi J.S. Bachin suurteosta sekä kaksi a cappella -ohjelmistoa (normaali-/jouluohjelmisto)
- toimia yhteistyössä Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan yläasteen koulujen kanssa

UUSIEN OPPILAIDEN VALINTA JA OPETUSSUUNNITELMA

CM Musiikkiopistoon otetaan uusia poikia kolmesti vuodessa erityisissä pääsykokeissa. Kevätlukukauden pääsykokeet CM-koulutusryhmiin pidetään tammikuussa 2024 sekä syyslukukaudella aloittaviin ryhmiin touko- ja elokuussa. Lisäksi kevätkaudella on suunnitteilla rekrytointikierros Helsingin musiikkipainotteisilla ala-asteilla. CM-muskareiden esikouluikäisille pojille järjestetään keväisin omat pääsykokeet kuoroon. Valintakokeessa testataan pojan kykyä erotella yksittäisiä säveliä, intervaleja sekä sointuja. Lisäksi kokeillaan vaikeutuvien rytmikuvioiden ja pienten melodioiden hahmotus- ja toistokykyä. Poika saa myös esittää omavalintaisen laulun, josta arvostellaan hänen ääntään ja esitystaitoaan. Kaikista ansioista kertyy raadin sopiman suhteen mukaan pisteitä. Hyväksyttävien pisterajat ja lukumäärä vaihtelevat koulutusmahdollisuuksien mukaan. Kokeessa hyväksytyt jaetaan mahdollisimman tasaisesti 10-15 pojan ryhmiin.

PÄÄOPETUSAINEN KUOROLAULU JA MUU OPETUS

CM Musiikkiopiston pääopetusaine on kuorolaulu, jonka lisäksi opetetaan yhtyelaulua, äänenmuodostusta, musiikin teoriaa (Musiikin hahmotus 1) sekä huilun- ja pianonsoittoa. Toimintavuotena erityisesti äänenmuodostuksen yksilö- ja pienryhmäopetusta kehitetään edelleen. Soitinopetusta pyritään kehittämään tulevaisuudessa mm. uusilla instrumenteilla ja tutkinnoilla. Myös Musiikin hahmotuksen tasosuoritus 2:n ja 3:n sekä Yleisen musiikkitiedon periodiopetusta tullaan tarjoamaan mahdollisuuksien mukaan.

CM-MUSIIKKILEIKKIKOULU

CM-musiikkileikkikouluihin otetaan uusia jäseniä vapautuville paikoille. Muskaritoimintaa pyritään tulevaisuudessa edelleen kehittämään ja laajentamaan, koska sen rooli kuorolaisten rekrytointikanavana tulee edelleen kasvamaan. Uusia muskariyhteistyökumppaneita ja -paikkoja tullaan etsimään lähinnä Helsingin uusista kaupunginosista, Espoosta ja Vantaalta sekä ruotsinkieliseltä puolelta. Vuonna 2020 kokeilumielessä aloitettu 3-vuotiaiden poikien hyväksyminen muskareihin jatkuu myös vuonna 2024. CM-musiikkileikkikoulut toimivat Hyvän Paimenen kirkolla (Pakila), Hyvän toivon kappelissa (Jätkäsaari), Meritullissa, Mikaelinkirkolla (Kontula), Seurakuntakoti Uutussa (Lintuvaara, Espoo) ja Lastenkulttuurikeskus Pessissä (Tikkurila, Vantaa). Syksyllä 2010 alkanutta muskaritoiminnan veloituksetonta tarjoamista Katajanokka-Kruununhaka-Ullanlinna- alueen päiväkotien esikouluryhmille (pojat ja tytöt) pyritään mahdollisuuksien mukaan jatkamaan. Myös yhteistyötä pääkaupunkiseudun musiikkioppilaitosten kanssa poikien musiikkivarhaiskasvatustyössä jatketaan.

CM-MUSIIKKIKERHO

CM-musiikkikerhotoiminta aloitettiin kokeiluluontoisesti tammikuussa 2023 kuoron päätoimipaikassa Meritullin seurakuntatalossa. Myöhemmin toimintaa on tarkoitus laajentaa myös muihin toimipisteisiin, joissa toimii jo CM-muskari. CM-musiikkikerhossa, joka on suunnattu 1-2 luokkalaisille pojille, liikutaan paljon, tehdään hauskoja ääniharjoituksia sekä lauletaan ja opetellaan erilaisia musiikkitaitoja.

KUORORYHMÄT (etenemisjärjestyksessä)

B-RYHMÄT

Opetus: B1: 2 op-h/vko laulua
B2: 2 op-h/vko laulua; 1 op-h/vko musiikkivalmennus
(molemmilla ryhmillä lisäksi yksi Laululauantai tai musiikkileiri/lukukausi, 4-5 op-h/krt)

KORAALIKUORO

B-ryhmien loppukokeissa hyväksytyt pojat

Opetus: 2,33 op-h/vko laulua (lisäksi yksi Laululauantai tai musiikkileiri/lukukausi, 4-5 op-h/krt)
1,67 op-h/vko teoriakoulutus (MuPe 1a)

CAPPELLAKUORO

Koraalikuoron loppukokeissa hyväksytyt pojat

Opetus: 2,33 op-h/vko laulua (lisäksi yksi Laululauantai tai musiikkileiri/lukukausi, 4-5 op-h/krt)
1,67 op-h/vko teoriakoulutus (MuPe 1b)

A-VALMENNUSRYHMÄ

Koulutusryhmien loppukokeen suorittaneet pojat siirtyvät tähän A-kuoron toimintaan valmentavaan ryhmään

Opetus: 1 op-h/vko oma ääniharjoitus
1-3,33 op-h/vko laulua yhdessä A-kuoron poikaäänten kanssa
2,89 op-h/vko laulua koko A-kuoron kanssa
musiikkileiri 2 krt/lukuvuosi (2-6 päivän mittainen; opetusta 4,22-6,66 op-h/vrk)

A-KUORO

Opetus: sopraano/altto 2x2,33 op-h/vko ääniharjoitus
2,89 op-h/vko koko kuoron harjoitus
tenori/basso 2 (nuoret)/2 (vanhat) op-h/vko ääniharjoitus
2,89 op-h/vko koko kuoron harjoitus
kaikilla ääniryhmillä äänenmuodostusopetusta viikoittain yksilö- tai ryhmäopetuksena
musiikkileiri 2 krt/lukuvuosi (5-6 päivän mittainen; opetusta 4,22-6,66 op-h/vrk)

MUU OPETUS

HUILUNSOITONOPETUS

Opetus: 0,67-1,33 op-h/vko/oppilas (min. 15 krt/lukukausi)

LAULUNOPETUS

Opetus: 0,22-0,56 op-h/vko pienryhmissä tai yksilöopetuksena (min. 15 krt/lukukausi)

MUSIIKKIKERHO

Opetus: 1 op-h/vko/ryhmä (min. 12 krt/lukukausi)

MUSIIKKILEIKKIKOULU

Opetus: 1 op-h/vko/ryhmä (min. 15 krt/lukukausi)

PIANONSOITONOPETUS

Opetus: 0,67-1,33 op-h/vko/oppilas (min. 15 krt/lukukausi)

OPETTAJAT

B-, Koraali- ja Cappellakuoro: teorian- ja kuorolaulunopettajia 6-7 henkilöä

A-kuoro: Taiteellinen johtaja sekä varaharjoittajina 1-2 henkilöä.

Laulunopetus: lauluopettajia 4-5 henkilöä

Huilun- ja pianonsoitonopetus: soitinopettajia 1-2 henkilöä/instrumentti

Musiikkikerho ja -leikkikoulu: musiikin varhaiskasvatuksen opettajia 3-4 henkilöä

Cantores Minores -musiikkiopiston opetussuunnitelma: www.cantoresminores.fi/musiikkiopisto/ops

26.10.2023 CM

CANTORES MINORES -KANNATUSYHDISTYS RY.

TALOUSARVIO VUODELLE 2024

Tuotot

	euro	Budjetti 2023	Tilinpäätös 2022
Konsertit (esiintymiset, orkesterikonsertit, konsertit)	205 500,00	283 500,00	312 029,15
Koulutustuotot (mus.leikkik., mus.kerho, kuororyhmät, muu opetus, sis.kirj.)	162 800,00	190 000,00	149 224,80
Konserttimatkat (esiintymiskorvaukset, oma rahoitus)	6 000,00	14 000,00	4 380,00
Musiikkileirit (leirimaksut)	106 800,00	106 340,00	62 455,00
Kuorotarvikkeet (esiintymisasut, nuotit)	1 500,00	1 500,00	1 525,00
Tuotemyynti	20 000,00	20 000,00	5 873,22
Alumni- ja Vanhempaintoimikunta	22 000,00	17 000,00	24 540,94
Kannatusjäsenmaksut	8 000,00	8 000,00	6 870,00
Avustukset - Helsingin seurakuntayhtymä (HSRKY)	100 000,00	100 000,00	48 579,00
- HSRKY:n vuokra-avustusosuus	70 000,00	105 000,00	103 421,00
- Helsingin tuomiokirkkoseurakunta	10 000,00	5 000,00	3 000,00
- Espoon seurakuntayhtymä	10 000,00	5 000,00	3 000,00
- Helsingin kaupunki	100 000,00	100 000,00	34 000,00
- Taiteen edistämiskeskus	100 000,00	100 000,00	20 000,00
Apurahat (säätöt, rahastot)	82 300,00	114 200,00	125 300,00
Yhteistyökumppanit ja varainhankinta	100 000,00	100 000,00	117 603,29
Korko- ja rahoitustuotot	250,00	250,00	0,00
Yhteensä	1 105 150,00	1 269 790,00	1 021 801,40

Kulut

		Budjetti 2023	Tilinpäätös 2022
Hallinnon henkilöstökulut (palkat ja lakisääteiset kulut, työterveydenhoito)	202 450,00	232 000,00	226 230,31
Hallinnon yleiskulut (it-data, kalusto, viestintä, taloushallinto, vakuutus yms.)	142 000,00	143 000,00	79 668,92
Tilavuokrat (Meritullin toimitila/HSRKY)	70 000,00	105 000,00	103 421,00
Konsertit (solistit, orkesterit, markkinointi, muut kulut)	240 700,00	339 790,00	330 235,81
Koulutusmenot (palkat ja lakisääteiset kulut)	170 000,00	160 000,00	165 483,27
Konserttimatkat (matkat, majoitus, muonitus yms.)	71 400,00	126 400,00	10 362,26
Musiikkileirit (majoitus, muonitus, tilavuokrat, soittimet, kuljetus yms.)	153 000,00	108 000,00	73 004,15
Kuorotarvikkeet (esiintymisasut, nuotit)	20 000,00	20 000,00	4 893,92
Tuotehankinnat	19 000,00	19 000,00	2 677,31
Alumni- ja Vanhempaintoimikunta	15 000,00	15 000,00	18 824,59
Korko- ja rahoituskulut	1 600,00	1 600,00	1 622,22
Yhteensä	1 105 150,00	1 269 790,00	1 016 423,76

**Cantores Minores
-musiikkiopisto
Opetussuunnitelma 2018**

Nimi	Cantores Minores -musiikkiopisto Opetussuunnitelma 2018
Kunta	Helsinki
Hyväksymispäivämäärä	21.8.2018 Helsingin kaupunki, Kulttuuri- ja vapaa-aikatalautakunnan kulttuurijaosto

SISÄLTÖ

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus.	1
2. Oppilaitoksen arvot.	2
3. Oppimiskäsitys.	3
4. Oppimisympäristöt ja työtavat.	4
5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri.	5
6. Opintojen laajuus ja rakenne.	6
6.1. Opintosisällöt.	7
7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.	11
8. Oppimäärän yksilöllistäminen.	12
9. Oppimisen arviointi.	13
10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	14
11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	15
12. Toiminnan jatkuva kehittäminen.	16
13. Muut suunnitelmat.	17
14. Musiikki.	18
14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus.	18
14.2. Musiikin yhteiset opinnot.	18
14.2.1. Kuorolaulu-poikaääni-opintolinja, yhteiset opinnot.	28
14.2.2. Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja, yhteiset opinnot.	28
14.2.3. Kuorolaulu-miesääni-opintolinja, yhteiset opinnot.	29
14.3. Musiikin teemaopinnot.	29
14.3.1. Kuorolaulu-poikaääni-opintolinja, teemaopinnot.	33
14.3.2. Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja, teemaopinnot.	33
14.3.3. Kuorolaulu-miesääni-opintolinja, teemaopinnot.	34
14.4. Aikuisten musiikin opetus.	35
14.5. Työtavat musiikin opetuksessa.	35
14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa.	36
15. Opetussuunnitelmaan liittyviä käsitteitä.	37

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Cantores Minores -musiikkiopisto (CMMO) tarjoaa korkeatasoista musiikkikasvatusta eri-ikäisille lapsille ja nuorille. Musiikillisia ja sosiaalisia taitoja opiskellaan yhdessä pitkäjänteisesti ja päämäärätietoisesti yksilölliset tarpeet ja taidot huomioiden. Kasvatus ja koulutus luo edellytyksiä ainutlaatuisen poikakuoroperinteen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ja tarjoaa mahdollisuuden sekä kansalliseen että kansainväliseen yhteistyöhön. Yhdessä laulaminen tukee elinikäisen musiikkisuhteen kehittymistä, antaa mahdollisuuden elinikäiseen laulun harrastamiseen ja antaa valmiuksia musiikin ammattiopintoihin.

2. Oppilaitoksen arvot

Cantores Minores -musiikkiopiston arvoihin kuuluvat

- sosiaaliset taidot ja toisten kunnioittaminen, toimintakyky joukon jäsenenä
- vastuullisuus
- osallisuuden kokeminen erilaisista sosiaalisista, taloudellisista ja kulttuurisista lähtökohdista riippumatta
- yksilön kunnioittaminen ja rakentava yhteisöllisyys
- kansainvälisyys
- elinikäinen oppiminen, pitkäjänteinen työskentely ja hyvän musiikkisuhteen syntyminen
- kristillinen arvopohja ja erilaisten elämäkatsomusten kunnioittaminen

3. Oppimiskäsitys

Cantores Minores -musiikkiopistossa yksilön tiedot ja taidot rakentuvat yhteisöllisen toiminnan kautta. Tavoitteellinen oppiminen tapahtuu aktiivisessa vuorovaikutuksessa erilaisten oppijoiden kanssa. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omaa oppimista ja ottamaan vastuuta sekä omasta että yhteisön kehityksestä kannustavassa ja myönteisessä ilmapiirissä. Turvallisessa ilmapiirissä on mahdollista käsitellä sekä onnistumisen että epäonnistumisen kokemuksia.

4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Musiikkiopisto tarjoaa tarkoituksenmukaiset ja turvalliset tilat oppimiselle keskeisellä sijainnilla Helsingissä, osoitteessa Meritullintori 3. Opistolla on käytössään kahden kuorosalin lisäksi pienempiä luokkia ja ryhmätyötiloja neljässä eri kerroksessa. Säännöllisesti toimitaan myös Helsingin tuomiokirkossa sekä muissa Helsingin seurakuntayhtymän omistamissa tiloissa. Keskeisinä tiloina toimivat myös pääkaupunkiseudun konserttisalit, esim. Musiikkitalo ja Finlandia-talo, valtion edustustilat, suurlähetystöt ja konserttisalit kotimaassa ja ulkomailla, sekä äänitystilat ja eri koulujen tilat.

Meritullintori 3:n kuudennessa kerroksessa on hallintotilojen ohella musiikin perusteiden opetusluokka, jossa on tehtävänmukaiset opetusvälineet. Oppisisällöstä riippuen käytetään myös tietotekniikkaa.

Kuoron yhteistyökumppaneita ovat Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan yläasteen koulut, joissa opiskelee useita kuorolaisia.

Säännöllisesti tehdään yhteistyötä Valtoneuvoston kanslian, Ulkoministeriön ja Presidentinkanslian kanssa. Tasavallan presidentti on ollut toiminnan pysyvä suojelija jo usean vuosikymmenen ajan.

Suomenkielisen opetuksen tukena voidaan käyttää ruotsia, englantia ja saksaa.

5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri

Cantores Minores -musiikkiopiston toimintakulttuuri heijastelee toimintasuunnitelmassa kirjattuja koulutuksen päämääriä. Ne ovat

- kasvattaa ja kehittää kuorolaisten musikaalisuutta, musiikin tajuamista, pitkäjänteistä työskentelyä, toimintakykyä joukon jäsenenä sekä yleistä hyvää käytöstä
- antaa laulajille valmiuksia nopeasti omaksua ja pätevästi esittää vaativia kuoroteoksia.
- valmistaa ainakin kaksi J.S. Bachin suurteosta sekä kaksi a cappella -ohjelmistoa (normaali/joulu).
- toimia yhteistyössä Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan yläasteen koulujen kanssa.

Toimintakulttuuriin kuuluu opintoja tukevia aineellisia ja virkistäviä toimintatapoja, kuten kanttiini- ja keittiötilat, harjoitus- ja taukotilat, pianot, nuotisto, kopiointi, leirit, matkat, lukukausijuhlat, sekä sisäinen tiedotuskanava CaMu.

Aineellinen toimintakulttuuri ja käytänteet palvelevat vuorovaikutusta oppilaiden kesken, oppilaiden ja opettajien välillä sekä yhteistyötä huoltajien ja opettajien välillä.

Monipuolisen toiminnan tavoitteena on oppimisen ja oivaltamisen ilo ja uutta luova tekeminen. Jatkuvan oppimisen arvot näkyvät muun muassa yläikärajan puuttumisena ja alumnitoimintana. Eriytynyt rohkaiseva toimintatapa, jossa oppilas siirtyy lähes välittömästi laulamaan mieskuorossa uutta äänialaansa, helpottaa äänenkäytön uudelleen oppimista äänenmurroksen jälkeen.

Kulttuurista osallisuutta vahvistetaan vertaisoppimisen sekä eri-ikäisten ja eri kulttuurien esikuvien myötä. Kuoron pääryhmän A-kuoron laulajien ikäjakauma on noin 10-25. Kuorolaiset toimivat yhdessä kaikessa kuoron ohjelmassa, kuten harjoitusleireillä, matkoilla, konserteissa ja harjoituksissa.

Vastuunottamiseen kasvaminen on keskeistä, sillä jo 10-vuotias laulaja voi saada kuorossa luottamustehtäviä.

Arvioinnissa ja opetuksen yhteydessä annetaan rohkaisevaa ja rehellistä palautetta ja jätetään sijaa myös epäonnistumisille oppilaan yksilölliset lähtökohdat huomioiden. Kun oppilaaseen istutetaan musiikintekemisen ja oppimisen ilo, rakentuu perusta elinikäiselle musiikkisuhteelle sekä hyvät edellytykset myöhemmälle musiikin harrastamiselle ja mahdollisiin alan ammattiopintoihin.

Laaja-alainen muusikkous näkyy siinä, että musiikkiopisto tarjoaa laulun lisäksi valinnaisten oppiaineiden myötä mahdollisuudet ammattiopintoihin lähes millä tahansa musiikin alalla tai esittävässä taiteissa.

Kurssien, joissa järjestetään kurssikoe, tulokset talletetaan ja tilastoidaan, jotta opetuksen toimivuutta voi tarkkailla ja kokeen rakennetta muokata tarvittaessa. Huoltajilta kerätään jatkuvaa palautetta opetuksen yhteydessä.

Oppilas- ja suoritusrekisteriä ylläpidetään tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Opettajien väliset kokoukset ja säännölliset opettajainkokoukset sekä mahdollinen lisäkoulutus opettajille auttavat seuraamaan pedagogista ja taiteenalan kehitystä.

Musiikkiopiston olemus on kansainvälinen ja toiminta tukee ylläolevien yleisten arvojen ohella omaa identiteettiä.

6. Opintojen laajuus ja rakenne

Opetuksen kesto vaihtelee yksilöllisen opintopolun mukaan. Päätötodistukseen johtava oppipolku koostuu osista, jotka on listattu Opintosisällöt-aliotsikkoon ja Käsitteet-välilehdelle. Opetuksen laajuus määräytyy oppilaan opintolinjan sekä pakollisten ja valinnaisten opintojen perusteella. Käytännössä päätötodistukseen oikeuttava määrä opintoja on kertynyt, kun oppilas on suorittanut kaksi lukukautta A-kuoroa ja kaikki A-kuoroon johtavat, pakolliset opinnot. Oppilaita kannustetaan jatkamaan A-kuorossa ja suorittamaan paljon päätötodistuksen jälkeisiä valinnaisia opintoja, ja nämä päätötodistuksen jälkeiset opinnot merkitään opintosuoritusotteelle.

CMMO tarjoaa kolmea yleisen oppimäärän opintolinjaa, **kuorolaulu-poikaääni**, **kuorolaulu-nuori ääni** ja **kuorolaulu-miesääni**.

Opintolinjoilla on vain hieman yhteisiä opintosisältöjä. Jokaisen oppiaineen laajuus on 500 tuntia, joka koostuu yhteisistä opinnoista (300 tuntia) ja teemaopinnoista (200 tuntia).

kuorolaulu-poikaääni (yleinen oppimäärä, 500 tuntia)

- opintolinjan aikana omaksutaan jo lapsena terveellisen äänenkäytön perusteita, omassa sopraano- tai alttostemmassa pysymistä, muiden äänten kuuntelua, kuoro-orkesteriteoksien omaksumiseen riittävä nuotinlukutaito ja kartutetaan esiintymiskokemusta.
- keskeistä ovat oppimisen ilo, vastuunotto ja kaveruus
- ei järjestetä aikuiskoulutuksena

kuorolaulu-nuori ääni (yleinen oppimäärä, 500 tuntia)

- opintolinjan aikana jatketaan terveellistä ja säännöllistä äänenkäyttöä äänenmurroksen varhaisvaiheessa ja sen yli. Kuunnellaan muita ääniä keskittyneesti ja joustavasti huomiota jakaen
- opitaan vaativimmat diskanttiäänten osuudet kuoro-orkesteriteoksissa
- kehittynyt nuotinlukutaito ja kartutetaan kartutetaan esiintymiskokemusta Suomessa ja ulkomailla
- opitaan äänen kestävyyttä pitkälläkin laulurupeamilla, kuten äänityksissä ja konserttikiertueilla
- ei järjestetä aikuiskoulutuksena

kuorolaulu-miesääni (yleinen oppimäärä, 500 tuntia)

- edellytyksenä opintolinjassa aloittamiselle on kuorolaulu-poikaääni-opintolinjaa vastaava taitotaso
- voidaan järjestää aikuiskoulutuksena
- tenorin tai basson äänialassa pysymistä
- äänenmurroksen myötä muuttunut ääni vaatii huolellista työtä
- harjoituksia pidetään hieman harvemmin kuin kuorolaulu-poikaäänien oppiaineessa, ja niitä pidetään eri päivinä paitsi kuoron kokoharjoitukset
- äänenmuodostusta järjestetään ryhmissä lähes kuukausittain, jotta sektion sointi kehittyy
- lisäopintoina suositellaan solistista äänenmuodostusta ja tälle äänelle sävellettyä soololauluohjelmistoa. Musiikin perusteiden lisäopintoihin kannustetaan.
- kuulonsuojeluun kiinnitetään huomiota harjoituksissa ja vapaa-ajalla
- ohjelmiston ja tyylikeinojen laajentamista
- pieniyhteisissä laulamiseen kannustetaan joko musiikkiopiston omilla kursseilla tai oppilaiden itse järjestämissä ryhmissä

- jos oppimäärää suoritetaan aikuisikään, järjestetään oppimäärä loppuun aikuisiän koulutuksena
- oppilaille annetaan sosiaalisia luottamustehtäviä kuoron toiminnassa, kuten leiripäivystäjänä ja konserttimatkoilla ryhmäjohtajina
- MuPe 1:n suoritus on edellytyksenä oppiaineen aloittamiselle
- Opintolinjan voi aloittaa kuorolaulu-poikaääni-opintolinjan suoritettuaan, tai jos aiempaa näyttöä osaamisesta ei ole, vain rehtorin päätöksellä.

Suorituksia voidaan hyväksilukea muista musiikkioppilaitoksista sekä kuorolaulu-poikaääni-opintolinjasta kuorolaulu-miesääni-opintolinjaan. Yksittäisestä kurssista voi saada myös suoraan suoritusmerkinnän siinä tapauksessa, että CMMO:n rehtori toteaa oppilaan saavuttaneen kurssia vastaavan taitotason. Aiempia opintoja voidaan hyväksilukea taannehtivasti rehtorin päätöksellä.

Sekä Kuorolaulu-poikaääni-opintolinjaa että Kuorolaulu-miesääni-opintolinjaa on mahdollista jatkaa yli 500 opintotunnin verran, minkä jälkeiset mahdolliset suoritukset kirjataan lisäopintoina.

Eri opintolinjoja suorittavat oppilaat tilastoidaan keskenään erikseen ja aikuisoppilaat erikseen.

Cantores Minores -musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatusta järjestetään musiikkileikkikouluryhmissä, jotka toimivat erillään yleisestä oppimäärästä ja sen opintolinjoista. Cantores Minores -musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on antaa valmiuksia myöhemmille kuorolaulun opinnoille, kuten **kuorolaulu-poikaääni** -opintolinjan aloittamiseen.

Kursseja voi suorittaa useaan kertaan, niin kauan kunnes seuraavalle tasolle vaadittava taitotaso on suoritettu. Käytännössä tämä näkyy kurssin päättökokeen läpäisemisenä. Jos riittävää taitotasoa ei ole saavutettu päättökokeen läpäisemiseen, kurssi suoritetaan uudestaan ja opintojakson laajuuden mukaiset tunnit merkitään vain yhden kerran.

6.1. Opintosisällöt

CMMO:n järjestämät pakolliset opintosisällöt suoritetaan jokaisessa opintolinjassa vaatimustason mukaisessa järjestyksessä (alla nimellä Taso).

Merkkien selitykset: T = teemaopinnot; V = valinnaiset opinnot; R = järjestetään ryhmäopetuksena. Uudet opintomahdollisuudet, jotka tasolla alkavat, on merkitty lihavoituna.

Opintolinjat ja niihin kuuluvien kurssien nimet laajuuksineen:

Kuorolaulu-poikaääni-opintolinja (Tasot P1 - P5)

Yhteiset opinnot ovat tasoilla P1-P5 (300 tuntia) ja tasoilla P2 ja P5 on teemaopintoja (200 tuntia).

Taso P1 "B-kuoro":

- **B-kuoro (sis. laululeirit), 30 tuntia / lukukausi**
- **Musiikkivalmennus, 10 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**

Taso P2 "Koraalikuoro":

- **Koraalikuoro, 32 tuntia / lukukausi**
- **Musiikin perusteet 1 (MuPe 1), 55 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta T**
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P3 "Cappellakuoro":

- **Cappellakuoro, 38 tuntia / lukukausi**
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P4 "A-valmennusryhmä":

- **A-valmennusryhmä, 122 tuntia / lukukausi**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**

Taso P5 "A-kuoro":

- **A-kuoro, 145 tuntia / 1 lukukausi T (voi suorittaa vain kerran)**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Päättötodistus koostuu Tasoon P5 asti kertyneistä ylläolevista opintosisällöistä.

Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja (Tasot N1 - N3)

Opintolinjalle pääsemisen edellytyksenä on vähintään Kuorolaulu-poikaääni-opintolinjan P5-tasoa vastaava osaamisprofiili, joka voidaan todeta pääsykokeella.

Taso N1 "A-kuoro":

- **A-kuoro, 290 tuntia / 2 lukukautta**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**
- **Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**

Taso N2 "A-kuoron lisäopinnot":

- **A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta V T**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso N3 "A-kuoron teorian syventäminen":

- **A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta T**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi T**

- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Monet kurssit voidaan suorittaa useaan kertaan.

Tarkemmat opintosisältöjen kuvaukset ovat saatavissa musiikkiopiston toimistosta.

Yksittäisestä kurssista voi saada myös suoraan suoritusmerkinnän siinä tapauksessa, että CMMO:n rehtori toteaa oppilaan saavuttaneen kurssia vastaavan taitotason. Aiempia opintoja voidaan hyväksilukea taannehtivasti rehtorin päätöksellä.

Päättötodistuksen voi saada jo Tasolla N1, kunhan yhteisten opintojen ja teemaopintojen laajuudet täyttyvät.

Kuorolaulu-miesääni-opintolinja (Tasot M1-M5)

Opintolinjalle pääsemisen edellytyksenä on vähintään Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinjan N1-tasoa vastaava osaamisprofiili, joka voidaan todeta pääsykokeella.

Tasot M1-M5 sisältävät yhteisiä opintoja (300 tuntia) ja teemaopintoja (200 tuntia).

Taso M1 "A-kuoron nuoret miesäänät":

- **A-kuoron nuoret miesäänät, 128 tuntia / lukukausi tai kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso M2 "A-kuoron miesäänät":

- **A-kuoron miesäänät, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso M3:

- **A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T

- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso M4:

- A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta
- Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

Taso M5:

- A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta
- Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

Monet kurssit voidaan suorittaa useaan kertaan.

Lisää tietoja opintosisällöistä on Taiteenalat -> Musiikki -osiossa. Tarkemmat opintosisältöjen kuvaukset ovat saatavissa musiikkiopiston toimistosta.

Yksittäisestä kurssista voi saada myös suoraan suoritusmerkinnän siinä tapauksessa, että CMMO:n rehtori toteaa oppilaan saavuttaneen kurssia vastaavan taitotason. Aiempia opintoja voidaan hyväksilukea taannehtivasti rehtorin päätöksellä.

Kuorolaulu-poikääni-opintolinjalla suoritetuista A-kuoro-kurssin lisäopinnoista voidaan hyväksilukea enintään 100 tuntia teemaopintoina.

7. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet Cantores Minores -musiikkiopistossa (CMMO)

CMMO:n oppimäärän päätavoitteena on positiivinen musiikkisuhde ja elinikäinen oppiminen yhteisöllisenä muusikkona, itsenäisen kotona työskentelyn ohella. Oppiminen kaikissa kolmessa opintolinjassa painottuu säännöllisiin kuorolauluharjoituksiin, joihin osallistuminen on keskeisin tapa oppia musiikkia CMMO:ssa. Noin 10-vuotiaasta alkaen oppilas laulaa suurteokset kuoropartituurista, jossa näkyvät kaikki muutkin samaan aikaan soivat stemmat. Kuoron moniäänisessä äänikudoksessa osana oleminen tarjoaa ainutlaatuisia elämyksiä. CMMO:ssa opiskeluun kuuluvat olennaisesti muiden laulajien kuunteleminen ja oman äänen laulaminen moniäänisessä musiikissa ja suurten kokonaisuuksien hahmottaminen.

Toisena päätavoitteena on kansainvälisyys- ja avoimuuskasvatus. Monipuolisen ja monikielisen ohjelmiston, vieraillevien muusikoiden ja oman ikäryhmänsä laulajia sekä ulkomaanmatkojen myötä oppilas saa ainutlaatuisia kokemuksia ja kokee osallisuutta omista taustoistaan riippumatta.

Kolmantena päätavoitteena on välittää oppilaille esiintymis- ja julkisuuskoulutusta. Lukukauden ohjelmaan voi kuulua kymmeniäkin esiintymisiä kausittaisista a cappella -konserteista suurteosten kautta messuissa ja yksityistilaisuuksissa laulamiseen, TV-esiintymisiin ja yksittäisten oppilaiden haastatteluihin sosiaalisessa mediassa.

Kuorolaulun lisäksi opetussuunnitelman yhteisiin opintoihin kuuluu kuorolaulua monipuolisesti syventäviä tietopainotteisia opintoja. Laulettavan kuoromusiikin historiaan perehdytään lyhyellä alustuksella suurteosprojektin aluksi tai valinnaisella Yleisen musiikkiedon kurssilla (YMT). Soveltavaa ja luovaa työskentelyä musiikkiopiston tarjonnassa edustaa valinnainen sävellyksenopetus. Niiden oppiaineiden osalta, joita ei ole musiikkiopiston tarjonnassa, kannustetaan oppilasta myös opintoihin muualla ja on mahdollistettu niiden hyväksilukeminen. Sivusoitinopintoja, kuten pianonsoittoa, tarjotaan.

CMMO:ssa opiskelu auttaa luomaan positiivisen musiikkisuhteen ja valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen. Koko laajuudessaan käytyä antaa CMMO:n yleinen oppimäärä hyvät valmiudet hakeutua musiikkialan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen laajalti, varsinkin laulajaksi, kuoronjohtajaksi, kirkkomuusikoksi, musiikinopettajaksi tai säveltäjäksi.

8. Oppimäärän yksilöllistäminen

Opintosisältöjen mukaisesti valinnaisia kursseja tarjotaan yksilöopetuksena mm. pianonsoitossa, yksinlaulussa ja säveltämisessä, sekä ryhmäopetuksena mm. musiikinteoreettisissa opinnoissa.

Oppilaan oman taitotason mukaan tarjotaan lisätehtäviä ja annetaan yksilöllistä opetusta musiikinteoreettisissa opinnoissa.

Vaadittavissa musiikin perusteiden opinnoissa tarjotaan yksilöllisiä suorittamismahdollisuuksia, kuten lisäaikaa tai itsenäistä opiskelumahdollisuutta, jolloin aihealue pysyy samana.

Opintolinjan mukaiselta tasolta päästään siirtymään oman osaamisen mukaan. Oppilaan edistyminen todetaan puolen vuoden välein.

Yksilöllisten taitojen mukaan edetään ryhmästä toiseen. Oppilas saa valita opintojen tueksi vapaavalintaisia opintoja, jotka lasketaan lisäopinnoiksi. Resurssien mukaan järjestetään tarvittaessa tukiopetusta.

Oppilas voidaan valita myös A-kuorossa ollessaan erilaisiin pienryhmiin kuten lauluyhtyeeseen, favoriittikuoroon, matkakuoroon, tai oratorio- ja konserttikuoroon.

Hän voi saada myös solistitehtäviä eri esiintymisissä. Kuoronjohtaja voi nimittää oppilaan myös A-kuorossa erityiseksi luottamustehtävän hoitajaksi eli prefektiksi.

9. Oppimisen arviointi

Arvioinilla kehitetään oppilaan itsearviointia ja ymmärrystä omasta itsestään ja toiminnastaan sekä luomaan positiivista minäkuvaa.

Arviointi sisältää jatkuvaa palautteenantoa oppitunneilla sekä vertaisarviointia.

Kiinnitetään huomiota myös osallistumisaktiivisuuteen, muiden huomioonottamiseen, huolellisuuteen ja läsnäoloon.

Opettaja arvioi oppimista välittömästi opetuksen yhteydessä suullisesti ja tarvittaessa huoltajiin ollaan yhteydessä.

Teoreettisten aineiden kokeet pisteytetään ja oppilas saa tietää tehtäväkohtaiset pisteensä.

Ryhmäkursseihin liittyvät laulukokeet pisteytetään. Kriteereinä laulukokeissa ovat ilmaisu, hengitys, voimakkuuden vaihteluiden hallinta, puhtaus, rytminen tarkkuus ja artikulaatio, nuotin seuraaminen, äänessä pysyminen sekä suun motorikka.

Tasosta P4 lähtien arvosanat ovat hyväksytyt tai hylätyt. Edellytyksenä hyväksytyille arvosanalle on riittävä läsnäolo.

Välitodistuksia voidaan antaa tasojen P1, P2 ja P3 loppuksi.

Myös kuorolaisen yhteistyötaitoja ja osallistumista ja niissä kehittymistä arvioidaan oppilaan omista lähtökohdista.

Osallistumisarvosanan kriteereitä on avattu Käsitteet-osiossa.

Epäsuoraa osaamisen arviointia toteutetaan kuororyhmissä siinä, miten kuhunkin konserttiin tai matkalle osallistuvat laulajat valitaan.

Oppilas saa opinnoistaan päättötodistuksen kun kaikki yleiseen oppimäärän suorittamiseen vaadittavat yhteiset- ja teemaopinnot on suoritettu joko poikaaäni-, nuoriaäni tai miesääninlinjalla. Oppilas voi suorittaa myös useamman linjan, jolloin hän saa todistuksen jokaisesta linjasta erikseen sen opinnot suoritettuaan. Todistukseen liitetään tiedot myös mahdollisista lisäopinnoista.

Aikaisempia opintoja voi hakea hyväksiluettavaksi osaksi CMMO:n opintoja. Niiden hyväksymisestä osaksi CMMO:n opintoja päättää rehtori.

10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Cantores Minores -musiikkiopistoon otetaan uudeksi oppilaaksi säännöllisesti keväisin ja syksyisin järjestettävien pääsykokeiden kautta. Pyrkijöiden saamiseksi voidaan järjestää myös rekrytointikierroksia Helsingin musiikkipainotteisilla ala-asteilla. CM-muskareiden esikouluikäisille pojille järjestetään omat pääsykokeet kuoroon keväisin. Säännöllisesti järjestettävillä pääsykokeilla hyväksytään CMMO:oon uusia oppilaita, joilla on edellytykset laulaa Cantores Minores -poikakuorossa. Koetilanne koostuu osin valmisteltavista laulutehtävistä. Valintakokeessa testataan pojan kykyä erotella yksittäisiä säveliä, intervaleja sekä sointuja. Lisäksi kokeillaan vaikeutuvien rytmikuvioiden ja pienten melodioiden hahmotus- ja toistokykyä. Poika saa myös esittää omavalintaisen laulun, josta arvioidaan hänen ääntään ja esitystaitoaan. Kaikista osioista kertyy raadin sopiman suhteen mukaan pisteitä. Hyväksyttävien pisterajat ja lukumäärä vaihtelevat koulutusmahdollisuuksien mukaan. Kokeessa hyväksytyt jaetaan mahdollisimman homogeenisiin n.10- 15 pojan opetusryhmiin.

Pääsykoelautakunta koostuu vähintään kahdesta kuorolaulupedagogiikan ammattilaisesta. Uudet oppilaat hyväksyy rehtori pääsykoelautakunnan esityksestä.

11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Järjestetään säännöllisesti tiedotustilaisuuksia huoltajille, noin kaksi kertaa lukukauden aikana.

Huoltajille tiedotetaan säännöllisesti toiminnasta mm. intranetin (CaMu) , sähköpostin ja sisäisten tiedotteiden (esim. Minor-tiedote) avulla.

Vanhempaintoimikunnan kanssa suunnitellaan opetuksen ja sen edellytysten pidemmän aikavälin kehitystä.

Opettajat pitävät yhteyttä ja ottavat vastaan palautetta huoltajilta musiikkiopiston toiminnasta ja opetuksen järjestämisestä. Myös huoltajien osaaminen on tervetullutta kuoron toimintaan.

12. Toiminnan jatkuva kehittäminen

Opetuksesta otetaan jatkuvasti vastaan ja tallennetaan palautetta huoltajilta ja oppilailta yksilöllisesti ja luottamuksellisesti. Musiikin perusteiden kokeiden pisteiden keskijakaumat ja keskiarvot tallennetaan tehtäväkohtaisesti, jotta koe voidaan räätälöidä ja aihepiirien opetusta voidaan parantaa vuosi vuodelta. Internetin mahdollisuuksia pyritään käyttämään yhä enemmän opetuksessa ja tiedottamisen lisäkanavana.

Perinteitä kunnioittavaan ja pitkäjänteiseen työhön tuodaan palautteen myötä uudistuksia. Musiikkiopiston toiminnasta vuosilta 1952-2012 on kirjoitettu kaksi historiikkia, jotka osoittavat CMMO:n perinteitä ja antavat suuntaa uudistustyölle. Kansainvälisiä ja kansallisia yhteyksiä poikakuoro-instituutioihin pidetään yllä.

Toiminnassa otetaan huomioon taiteen alan kehitys ja ollaan vuorovaikutuksessa muiden taiteen alan harjoittajien kanssa (tilataan mm. uusia teoksia kuorolle).

Pyritään toimimaan yhteistyössä myös muitten taiteiden alojen sekä pedagogisten toimijoiden, kuten koulujen, kanssa.

Jatkokoulutetaan henkilökuntaa mahdollisuuksien mukaan.

Mm. opetusryhmät muuttuvat tarpeen mukaan.

13. Muut suunnitelmat

Tasa-arvosuunnitelma: CMMO:n kaikessa toiminnassa ja opetuksessa pidetään positiivisesti esillä sukupuolten välistä tasa-arvoa ja vahvistetaan oppilaiden myönteistä käsitystä tasa-arvosta sekä tuetaan tasa-arvoista suhtautumista ja käytöstä. CMMO tekee säännöllisesti yhteistyötä poikakuorojen lisäksi myös tyttökuorojen, sekakuorojen ja muiden kuoromuotojen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös koulujen ja muiden musiikkioppilaitosten kanssa. Musiikkiopiston henkilökunnan osalta pidetään huolta sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja se otetaan huomioon mm. uuden henkilökunnan rekrytoinneissa. Vanhemmista pyritään saamaan vapaaehtoistoimintaan mukaan tasapuolinen joukko molempien sukupuolten edustajia. Vapaaehtoistoimintaan yritetään saada mukaan myös oppilaiden sisarusia. Omalta osaltaan CMMO tukee pyrkimyksiä perustaa kansainvälisen tason tyttökuoro Helsinkiin.

Yhdenvertaisuussuunnitelma: Cantores Minores -poikakuoron laulajaksi sopiva pääsykokeen hyväksyttävästi suorittanut hakija voidaan ottaa oppilaaksi CMMO:on. Oppilaat ovat keskenään yhdenvertaisia. Oppilaan tai pyrkijän perhetausta, etninen, taloudellinen, poliittinen, uskonnollinen, sosiaalinen ja yhteiskunnallinen tausta tai asema eivät vaikuta oppilaaksiottoon tai opiskeluun CMMO:ssa. CMMO:n pääsykokeista pyritään tiedottamaan mahdollisimman laajasti ja tavoittamaan siten mahdollisimman laaja joukko sopivasta ikäluokasta. Joka lukukausi uudestaan haettavaksi tulevilla vaapaaoppilaspaikeilla ja maksuhojennuksilla pyritään CMMO:n talousarvion puitteissa tukemaan oppilaiden opiskelua siten, että jokainen oppilas, jolla on edellytykset ja motivaatio opiskella CMMO:ssa voisi jatkaa opiskelua CMMO:ssa huolimatta omasta tai perheensä taloudellisesta tilanteesta. Oppilaita opetetaan ja edistymistä arvioidaan yhdenvertaisesti oppilaan omista henkilökohtaisesta lähtökohdista käsin omana itsenään. Myös henkilökunnan kohtelu ja toiminta on yhdenvertaista.

14. Musiikki

Cantores Minores -musiikkiopisto (CMMO) tarjoaa korkeatasoista musiikkikasvatusta eri-ikäisille lapsille, nuorille ja nuorille aikuisille kolmella eri opintolinjalla. Musiikillisia ja sosiaalisia taitoja opiskellaan yhdessä pitkäjänteisesti ja päämäärätietoisesti yksilölliset tarpeet ja taidot huomioiden. Kasvatus ja koulutus luo edellytyksiä ainutlaatuisen poikakuoroperinteen ylläpitämiselle ja kehittämiselle ja tarjoaa mahdollisuuden sekä kansalliseen että kansainväliseen yhteistyöhön. Yhdessä laulaminen tukee elinikäisen musiikkisuhteen kehittymistä, antaa mahdollisuuden elinikäiseen laulun harrastamiseen ja antaa valmiuksia ammattiopintoihin.

14.1. Varhaisiän musiikkikasvatus

Cantores Minores -musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatusta järjestetään pojille musiikkileikkikouluryhmissä useassa eri toimipisteessä pääkaupunkiseudun alueella.

Laulupainotteisen musiikkikasvatuksen tavoitteena on luoda hyvä pohja lapsen kokonaisvaltaiselle musiikkisuhteelle ja luoda iloa ja elämyksiä erilaisten musiikkikokemusten, yhdessä tekemisen ja erityisesti laulamisen kautta.

Musiikin peruselementteihin tutustutaan leikinomaisesti liikunnan ja laululeikkien, rytmi- ja keho-soittimien käytön sekä musiikin kuuntelun avulla. Mahdollisuuksien mukaan toimintaan liitetään visuaalisia ja draamallisia elementtejä.

Laulupainotteisen toiminnan ensisijaisena tavoitteena on houkutella lasta käyttämään ääntään ja laulamaan. Tähän pyritään erilaisten ääni- ja laululeikkien, improvisaation, ja monipuolisen lauluohjelmiston avulla. Toiminnassa kiinnitetään huomiota terveen äänen tuoton vahvistamiseen sekä sävelkorvan ja äänenhallinnan kehittymisen edistämiseen.

Cantores Minores -musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on myös antaa valmiuksia myöhemmille kuorolaulun opinnoille. Toiminnassa harjoitellaan erilaisia kuorolaisen taitoja; ryhmässä toimimista, toisten laulajien kuuntelemista, yhteisen soinnin ja ilmaisun hakemista sekä kuoronjohtajan seuraamista. Lukukausittain tapahtuvat esiintymiset ovat merkittävä osa tätä toimintaa.

CM-musiikkileikkikoulutoimintaa järjestetään 4-6 v. poikien parissa Helsingin keskustassa Meritullissa, Mikaelinkirkolla Kontulassa, Pakilan Hyvän Paimenen kirkolla, Pihlajamäen kirkolla Pohjois-Helsingissä ja Hyvän toivon kappelissa (Jätkäsaari), Lasten kappeli Arkissa Espoossa sekä Lastenkulttuuritalo Pessissä Vantaalla. Syksystä 2010 lähtien on tarjottu muskaritoimintaa veloittamatta Kruununhaka-Katajanokka -alueen päiväkotien esikouluryhmille. Muskaritoimintaa pyritään tulevaisuudessa edelleen kehittämään ja laajentamaan, koska sen rooli kuorolaisten rekrytointikanavana tulee edelleen kasvamaan. Uusia muskariyhteistyökumppaneita ja -paikkoja tullaan etsimään lähinnä Helsingin uusista kaupunginosista, Espoosta ja Vantaalta sekä ruotsinkieliseltä puolelta. Myös yhteistyötä pääkaupunkiseudun musiikkioppilaitosten kanssa poikien musiikkivarhaiskasvatustyössä jatketaan.

14.2. Musiikin yhteiset opinnot

Aliotsikoissa on lueteltu kunkin kolmen opintolinjan vaatimustasot ja niihin kuuluvat yhteisten opintojen ja teemaopintojen kurssikokonaisuudet. Musiikkiopiston tarjoama koko opintovalikoima on esitelty kokonaiskuvanomaisesti Yhteisten osuuksien Opintosisällöt-lehdellä.

Tällä sivulla on tarkat kuvaukset kaikista kurssikokonaisuuksista. Samannimisiä kursseja järjestetään eri opintolinjojen oppilaille, ja näiden kurssien sisällöt ovat olennaisilta osiltaan samanlaiset.

Kuorolaulu-poikaääni-, nuori ääni- ja miesääni -opintolinjat (tasojen nimet muotoa P, N, M)

Vaatimustasot P1, P2 ja P3 (Cantores Minores Koulutusryhmien opinnot)

CM Koulutusryhmien kuoroon hyväksytyt oppilas aloittaa tavallisimmin opintonsa B-kuorossa. Varttuneemmat oppilaat, joilla on jo takanaan musiikkiopintoja voivat sijoittua myös muihin kuororyhmiin ja muille tasoille hyväksilukemisen myötä.

B-kuoro (Taso P1)

7-8 vuotiaat kuorolaulun aloittajat opiskelevat B1-ryhmissä, joissa harjoitellaan laulua pienryhmissä kerran viikossa. Tämä vaihe kestää tavallisimmin kaksi lukukautta. Seuraava kuororyhmä on B2, jonka oppilaat ovat yleensä vähintään 8-vuotiaita ja saavat viikottaisen lauluharjoituksen lisäksi halutessaan tulevia teoriaopintoja pohjustavaa musiikkivalmennusta. B2-ryhmässä opiskellaan, kunnes on saatu riittävät valmiudet Koraalikuoroon siirtymistä varten.

Ryhmästä toiseen edetään yksilöllisesti oppilaan laulu- ja kuorotoimintataitojen kehittymisen mukaan. Oppilaat antavat kerran lukukaudessa laulunäytteen, jota käytetään arvioinnin tukena sopivasta kuororyhmästä päätettäessä.

B-kuororyhmien lauluharjoituksissa opetellaan äänenkäyttöä, hengitystekniikkaa ja muita laulamisen perusasioita liike- ja ääniharjoitusten avulla. Opetuksen tavoitteena on terveen äänen tuoton vahvistaminen sekä sävelkorvan ja äänenhallinnan kehittymisen edistäminen sekä kuorotoimintataitojen kehittäminen. Improvisoinnin ja elämyksellisten harjoitteiden avulla oppilasta rohkaistaan löytämään ääneensä uusia ulottuvuuksia. Ryhmäopetuksessa hyödynnetään vertaisoppimisen mahdollisuuksia. Oppilasta kannustetaan myös itsenäiseen harjoitteluun kotitehtävin.

Lauluohjelmistossa on aluksi yksiaänisiä lauluja ja kaanoneita, joista siirrytään vähitellen kaksi- ja kolmiäänisiin lauluihin. Ohjelmisto sisältää mm. kansanlauluja ja ns. koululauluja sekä uudempaa ja vanhempaa kirkkomusiikkia soveltuvin osin. Musiikin perusteisiin tutustutaan osana lauluharjoitusta

Opintoihin kuuluvat myös esiintymiset ja niissä tarvittavien taitojen harjoittelu. Yhdessä tekemällä harjoitellaan näitä kuorolaisen taitoja; ryhmässä toimimista, toisten laulajien kuuntelemista, yhteisen soinnin ja ilmaisun hakemista sekä kuoronjohtajan seuraamista.

Esiintymistilaisuuksissa oppilaat harjoittelevat myös musiikin kuulijana olemista

B1 ryhmät esiintyvät B2-ryhmän kanssa muodostaen CM Koulutusryhmien B-kuoron, sekä yhdessä kaikkien CM Koulutusryhmien kanssa. Ryhmien yhteisharjoituksia pidetään muutaman kerran lukukaudessa. Lisäksi järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteisiä laululeiripäiviä

B1- ja B2-ryhmät harjoittelevat laulua 2,35 op-h/vko. B2-ryhmät saavat lisäksi 1 op-h/vko musiikkivalmennusta.

Musiikkivalmennus (Taso P1)

-Laajuus on 10 tuntia/ lukukausi yhteensä 2 lukukautta

-Opintojakso on ennen varsinaista Mupe 1 -musiikinteorian opiskelua edeltävä opintojakso, jossa tutustutaan teorian ja säveltapailun alkeisiin, harjoitellaan äänenmuodostusta laulaen ja leikkien. Lisäksi tutustutaan kehorytmiikkaan ja lauluinstrumentin kokonaisvaltaiseen käyttöön

-Suoritukseen vaaditaan säännöllinen osallistuminen opetukseen

-Opettaja antaa suullista, ohjaavaa palautetta opintojakson aikana

Esiintymiset (Tasot P1-P5, N1-N3, M1-M5)

-Esiintymiset vahvistavat harjoituksissa opittua ja niissä opitaan toimimaan myös sekä yksilönä, että osana ryhmää.

-Esiintymisiä on pienistä muutamasta laulun laulamisesta, konserteista tai oratorion diskanttiaänen laulamisesta kokonaisiin konsertteihin, jotka voivat olla säästyksellisiä tai

a cappella -konsertteja. Esiintymisten määrät ja tuntikohtaiset laajuudet määräytyvät lukukausikohtaisesti ja tapauskohtaisesti ja niitä on eri ryhmillä eri määrä.

-Myöhemmillä tasoilla esiintymisiä on pienistä tilausesiintymisistä kokonaiseen vaativiin konserttikokonaisuuksiin hyvin vaihtelevin ohjelmistoin.

-Ohjelmistoa lauletaan ylempillä tasoilla myös monella eri kielellä.

-Opettaja antaa suullista ohjaava arviointia ryhmälle, tarvittaessa myös yksilöllisesti. Suoritusmerkintänä on osallistuminen esiintymiseen.

Koraalikuoro (Taso P2)

Koraalikuoron opiskelijat ovat 8-11 -vuotiaita. Opintoja on osalla edeltänyt lauluopinnot B-kuorossa sekä musiikkivalmennus. Osa koraalikuorolaisista aloittaa kuorolaulun suoraan tästä vaiheesta.

Koraalikuorossa opiskellaan laulua kaksi tuntia kerran viikossa. Lisäksi poika aloittaa musiikin teorian opiskelun (mupe 1 peruskurssi).

Lauluharjoituksissa opetellaan äänenkäyttöä ja hengitystä erilaisin harjoittein ja leikein, jotta koko keho on rohkeasti mukana laulamissa. Tavoitteena on terveen äänenhallinnan vahvistaminen ja sävelkorvan kehittyminen edelleen. Kotiharjoittelu on tärkeää, jotta rohkaistuu laulamaan yksin ja oppii kuuntelemaan oman äänen ominaisuuksia.

Koraalikuorossa harjoitellaan yksiäänisyyden lisäksi paljon 2-3 -äänistä laulua. Ohjelmisto koostuu traditionaalisista suomalaisista ja ulkomaalaisista kansanlauluista, monenlaisista kuoroteoksista, joita voidaan ottaa ohjelmistoon soveltuvin osin, lastenlauluista ja hengellisestä musiikista. Koraalikuoron ohjelmistoon kuuluvat myös J.S.Bachin Matteus-passion ja Jouluoratorion diskanttikuoro-osuudet. Esiintymisiä on runsaasti.

Kokonaisvaltaisten kuorotoimintataitojen kehittyminen on tässä vaiheessa erittäin tärkeää. Näitä harjoitellaan harjoituksissa, esiintymisissä, laululeireillä ja muissa kokoontumisissa.

2,35 op-h/vko laulua

2 op-h/vko teoriakoulutus

syyslukukausi: elo-joulukuu, kevätlukukausi: tammi-toukokuu

Musiikin perusteet 1 (MuPe 1) (Tasojen P2 ja P3 vaihdos)

56 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta

- Säveltaso: pianonkoskettimiston rakenne; sävellajeina C-, F- ja G-duurit (kurssin alkupuoli) D- ja B-duurit sekä a-, d-, e-, g-, ja h-mollit (kurssin loppupuoli); sävellajien asteikot, kolmisoinnut ja etumerkinnot G- ja F-avaimilla; duuriasteikon ja molliasteikon rakenne; itse askarreltu sävelkiekko ja edellytykset ymmärtää loppujakin tuntemattomia sävellajeja; solmisaationimet valkoisille koskettimille; etumerkit ylennysmerkki, alennusmerkki, palautusmerkki; säveltasojen ja niiden etumerkkien nimeäminen; enharmoniset sävelet; nuotintamisen historiaa; sävelen, intervallin ja soinnun määritelmät; oktaavialat pieni, 1-viivainen, 2-viivainen, 3-viivainen; G- ja F-avaimet; intervallit numeroina 1-8 ja nimillään; peruskolmisointu; kolmisointujen merkintätavat (reaali, laatu, aste); transponointi; melodioiden vertailu ja erojen tunnistaminen; melodian kirjoittaminen sanelusta; melodian säveltäminen.
- Rytm: kestot nuotteina ja taukoina kuudestaosaosasta pisteelliseen kokonuottiin; tahtiviiva, sidekaari, fermaatti; tahtiosoitukset 3/4, 4/4, 2/4, 2/2; rytmien vertailu ja erojen tunnistaminen; rytmien kirjoittaminen sanelusta; rytmien lausuminen; rytmien säveltäminen.
- Musiikkisanastoa suomeksi ja italiaksi
- Kuullun perusteella laulaminen
- Yksinlaulutehtäviä (rytmi ja melodia)
- Prima vista-laulaminen
- Kaanonissa laulaminen

- Opetusmateriaalina Anne Valli-Juha Leinonen: Perusaste 1 sekä täydentäviä tehtävämonisteita ja sävelkiekko.
- Kurssin alkupuolesta (tasolla P2) pidetään välikoe, jonka koealueena on noin puolet kurssin asioista. Hyväksytyt välikokeen myötä voi jatkaa kurssin loppupuolelle (tasolle P3). Kurssin loppupuoli huipentuu päättökokeeseen, jonka koealueena on koko kurssin oppisiältö.

Cappellakuoro (Taso P3)

Cappellakuoron opiskelijat ovat 9-12 -vuotiaita. Opintoja on osalla edeltänyt lauluopinnot B-kuorossa ja koraalikuorossa sekä musiikkivalmennus. Muutama cappellakuorolainen aloittaa kuorolaulun suoraan tästä vaiheesta.

Cappellakuorossa opiskellaan laulua kaksi tuntia kerran viikossa. Lisäksi poika jatkaa musiikin teorian opiskelua (mupe 1b peruskurssi).

Lauluharjoituksissa opetellaan äänenkäyttöä ja hengitystä erilaisin harjoittein ja leikein, jotta koko keho on rohkeasti mukana laulamissa. Tavoitteena on terveen äänenhallinnan vahvistaminen ja sävelkorvan kehittyminen edelleen. Kotiharjoittelu on tärkeää, jotta rohkaistuu laulamaan yksin ja oppii kuuntelemaan oman äänen ominaisuuksia.

Cappellakuorossa harjoitellaan yksinäisyyden lisäksi paljon 2-3 -äänistä laulua. Ohjelmisto koostuu traditionaalisista suomalaisista ja ulkomaisista kansanlauluista, monenlaisista kuoroteoksista, joita voidaan ottaa ohjelmistoon soveltuvin osin, lastenlauluista ja hengellisestä musiikista. Koraalikuoron ohjelmistoon kuuluvat myös J.S.Bachin Matteus-passion ja Jouluatorion diskanttikuoro-osuudet. Esiintymisiä on runsaasti.

Kokonaisvaltaisten kuorotoimintataitojen kehittyminen on tässä vaiheessa erittäin tärkeää. Seuraavassa tasoryhmässä oppilaan on kyettävä toimimaan välillä yli sadankin laulajan joukossa joka toimii yhden johtajan ohjeistuksessa. Näitä taitoja harjoitellaan harjoituksissa, esiintymisissä, laululeireillä ja muissa kokoontumisissa.

2,35 op-h/vko laulua

2 op-h/vko teoriakoulutus

syyslukukausi: elo-joulukuu, kevätlukukausi: tammi-toukokuu

Opetusmateriaalina mm. Kaksi- ja kolmiäänisiä lauluja lapsilaulajille (SULASOL, sov. Timo Pihkanen)

Järjetetään yhdessä Koraalikuoron kanssa yksi viikonloppuleiri, jonka aikana työskennellään 5-6 tuntia päivässä sekä opitaan yhdessä toimimista ja hyviä käytöstapoja yhteisasumisen ja vapaa-ajan myötä.

Lukukauden aikana suoritetaan Musiikin perusteiden tasosuoritus 1 (Mupe 1).

Lukukauden lopussa pidetään kaksipäiväinen loppukoe, jonka perusteella edetään A-kuoroon

Avustaa messu-/jumalanpalveluksissa ainakin kerran lukukaudessa

A-valmennusryhmä (Taso P4)

Koulutusryhmien loppukokeen suorittaneet pojat siirtyvät tähän A-kuoron toimintaan valmentavaan ryhmään

1 op-h/vko oma ääniharjoitus

- 1-3,35 op-h/vko laulua yhdessä A-kuoron poikaäänien kanssa- 3,35 op-h/vko laulua koko A-kuoron kanssa

Syyslukukausi: elo-joulukuu, kevätlukukausi: tammi-toukokuu

A-valmennusryhmä avustaa messu-/jumalanpalveluksissa n. 7 krt/vuosi.

A-valmennusryhmä esiintyy yhdessä A-kuoron kanssa.

A-valmennusryhmässä tutustutaan A-kuoron perusohjelmistoon ja totutaan laulamaan useampikäänistä musiikkia (mm. miesäänien kanssa)

Ensimmäinen esiintyminen on yleensä jumalanpalveluksessa n. 1-2-kuukauden päästä A-valmennusryhmässä aloittamisesta.

Aluksi harjoitellaan ensimmäistä suurteosta, joka on keväisin jokin J.S. Bachin passio ja syksyisin jokin muu pyhäinpäivänaattona esitettävä kuoro-orkesteriteos.

Noin kaksi viikkoa ennen ensimmäisen suurteoksen konserttia on laulukoe, jossa mitataan yksilöllisesti kunkin laulajan edistymistä tähän asti.

Laulukokeen perusteella kuoronjohtaja päättää ketkä ovat kypsiä esiintymään. Konsertin jälkeen kaikki jatkavat vielä valmennusryhmässä, josta kuoronjohtaja/rehtori siirtää valmennusryhmäläiset varsinaisiksi A-kuorolaisiksi viimeistään ennen lukukauden loppua.

Oppilaille annetaan ohjaavaa palautetta opetuksen aikana musiikillisten ja sosiaalisten taitojen kehityksestä kiinnitetään huomiota osallistumisaktiivisuuteen.

Jumalanpalvelusesiintymiset (Tasot P4-P5, N1-N3, M1-M5)

Jumalanpalvelusesiintymisissä lauletaan tilaisuuteen sopivaa, kuoron ohjelmistoon kuuluvia teoksia. Usein lauletaan joitain teoksia hyvin lyhyelle valmistautumisajalla. Koska jumalanpalveluksissa ei esitetä kokonaista konserttiohjelmistoa, ne antavat hyvän mahdollisuuden oppia esiintymistä ja uusia teoksia pienempinä kokonaisuuksina. Samalla niissä opitaan huomaavaista ja toiset huomioonottavaa käytöstä.

Kuoronjohtaja antaa palautetta suullisesti esiintymisen jälkeen ja arvioi ryhmän suoritusta eri näkökulmista.

Yksi jumalanpalvelusesiintyminen on kolme tuntia laajuudeltaan.

Suoritusmerkintänä on osallistuminen esiintymisiin.

A-kuoro (Taso P5, N1)

Harjoitukset:

- Sopraano/altto 2x2,65 op-h/vko ääniharjoitus ja 1x3,35 op-h/vko koko kuoron harjoitus
- Tenori/basso 1x3,35 (nuoret)/2 (vanhat) op-h/vko ääniharjoitus ja 1x3,35 op-h/vko kokokuoron harjoitus
- Kaikilla äänillä pienimuotoisia äänenmuodostusharjoituksia viikoittain

Toimintakausi: - elokuu-kesäkuu Leirit: - kaksi kertaa vuodessa 5-6 vrk; harjoituksia 6 h/pv

Kokeet: - mahdollisuus suorittaa musiikin perusteiden tasosuoritus 2 ja 3 sekä YMT (opetus lukuvuoden aikana periodiopetuksena)

Avustukset: - avustaa messu-/jumalanpalveluksissa n. 7 krt/vuosi

Esiintymiset: - 2-3 oratoriota ja passiota tai muuta suurteosta / vuosi

- A cappella-ohjelmistokonsertteja- tilauskonsertteja ja -esiintymisiä- joulukonsertteja
- Oppilas syventää oppimiaan taitoja ja joka lukuausi oppii uutta, vaativampaa ohjelmistoa, sekä syventää jo oppimaansa
- N1 -vaiheessa on mahdollista päästä myös pienryhmäesiintymisiin ja saada soolotehtäviä
- Tutustuminen ääni-improvisaatioon
- Kuoronjohtaja ohjaa jatkuvalla suullisella palautteella, ohjaavilla kehityskeskusteluilla, tarvittaessa myös kirjallisesti
- Suorituksena säännöllinen osallistuminen opetukseen ja esiintymisiin

A-kuoron lisäopinnot (Tasot N2-N3, M3-M5)

- Kurssin vaatimukset ja sisältö A-kuoro-kurssin mukaisesti

A-kuoron musiikkileiri (Tasot P5, N1-N3, M1-M5)

-A-kuoron musiikkileirejä järjestetään kaksi kertaa vuodessa, kevätlukukaudella hiihtolomalla ja syyslukukaudella ennen koulujen alkua

-Opetuksen laajuus on 26 tuntia

-Leireillä järjestetään stemmajarjoituksia ja koko kuoron yhteisharjoituksia, annetaan ryhmä- ja solistiäänemuodostusta sekä järjestetään tarvittaessa musiikinteorian lisäopetusta

-Vapaa-ajan ohjelmalla on myöös merkittävä osuus musiikkileireillä

-Musiikkileireillä opetellaan lukauden ohjelmistoa ja määritellään laulajien stemmat

-Kuoronjohtajan ja opettajien ohjaavaa arviointia

-Suorituksena osallistuminen leirille, voidaan suorittaa useaan kertaan

Äänenmuodostus, pienryhmä (Tasot P5, N1-N3) ja Äänenmuodostus miesäänien, pienryhmä (Tasot M1-M5)

-Toiminta: 20-25 min/vko pienryhmissä

-Lukukausi: syyslukukausi: elo-joulukuu, kevätlukukausi: tammi-toukokuu

-Tavoitteet: Kehittää yksilöllistä äänenkäyttöä, lisää omaa osaamista ja varmuutta laulamissa

-Sisältö: ääniharjoitukset, workshop-opetus, ohjelmisto , opetellaan kuoron ohjelmistoa

-Opettajan suullista, ohjaavaa arviointia

-Suorituksena säännöllinen osallistuminen opetukseen

Kuoro-orkesteriteos (Tasot P5, N1-N3, M1-M5)

-A-kuoroon osallistuva oppilas omaksuu laajan kuoro-orkesteriteoksen, kuten passion, oratorion, messun tai kantaatin. Joskus myös varhaisempien kuororyhmien oppilaille on pieniä osuuksia kuoro-orkesteriteoksissa. Oppilas harjaantuu omassa stemmassaan pysymisessä ja laulamissa sopeuttamisessa muihin stemmoihin ja saa kokemusta orkesterimuusikoiden kanssa työskentelystä. Laaja teos valmistetaan ja esitetään yhteistyössä ammattiorkesterin ja solistien kanssa. Tyypillisesti teos kuuluu vaativaan perusohjelmistoon säveltäjänimittäin J.S.Bach, G.F.Händel, J.Brahms, F.Mendelssohn tai W.A.Mozart. Kuoro-orkesteriteoksia valmistetaan useita kauden aikana, tyypillisesti ainakin yksi passio sekä yksi oratorio tai messu.

-Kurssin laajuus on noin 18 tuntia / lukukausi.

-Kurssi voidaan suorittaa useaan kertaan

Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T (Tasot N1-N3, ja M3-M5)

-Favoriittikuoro muodostuu n. 40:stä A-kuoron pisimmälle edistyneimmästä laulajasta jakautuen sopraano-, alto-, tenori- ja bassostemmoihin.

-Opintojakson laajuus määräytyy kunkin lukukauden ohjelman mukaisesti.

-Favoriittikuoro harjoittelee oman harjoitusohjelmansa mukaisesti omaa ohjelmistoaan, joka sisältää pääsääntöisesti kamarikuoro-ohjelmistoa

-Kuoron laulajat valitaan vuosittain. Laulajat valitsee kuoronjohtaja/rehtori

-Kuoronjohtaja/rehtori antaa suullista, ohjaavaa arviointia

-Suoritusmerkintänä säännöllinen osallistuminen harjoituksiin ja esiintymisiin

Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä; V T (Tasot N1-N3, M3-M5)

A-kuorossa on luottamustehtävinä sopraano 1:ssä, sopraano 2: ssa, altossa, tenorissa ja bassossa kussakin ääni-/järjestysprefekti, joka huolehtii stemmansa läsnäolokirjanpidosta sekä osaamisesta ja järjestyksestä. Apuna hänellä on, niin ikään joka stemmassa nuottiprefekti, joka stemmansa nuottien lisäksi hoitaa tarvittaessa ääni-/järjestysprefektin tehtäviä. Lisäksi A-kuorossa on päänuotti-, pääjärjestys- ja pääprefekti, jotka ovat stemmaprefektien esimiehiä. Pääprefekti on koko kuoron esimies kuoronjohtajan apuna. Lisäksi kuoronjohtajalla on apunaan cantor famulus, joka toimii musiikillisena apulaisena. Kaikki prefektin tehtävät ovat luottamustehtäviä, joihin kuoronjohtaja/rehtori valitsee sopivimmat oppilaat.

-Suorituksena annettujen tehtävien suorittaminen

-Kuoronjohtajan/rehtorin ja pääprefektien antama suullinen ohjaus

Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T (Tasot N2-N3, M3-M5)

-A-kuoro tekee vuosittain vähintään yhden kestoltaan ja kohteiltaan vuosittain muuttuvan konserttimatkan.

-Laajuus määräytyy joka matkan suhteen erikseen

-Matkoilla luodaan ulkomaisia yhteyksiä ja esitellään suomalaista osaamista ja kulttuuria sekä viedään suomalaista musiikkia laajempaan, kansainväliseen tietoisuuteen

-Esitellään suomalaista osaamista kansainvälisessä ohjelmistossa

-Laulajien kansainvälisyys kasvatus, mm. perhemajoituksen yhteydessä

-Kokemusta äänenhuollosta ja keskittymiskyvystä konserteissa, joita voidaan pitää monituntisenkin matkustamisen jälkeen

-Kuoronjohtaja/rehtori valitsee kulloiseenkin matkakuoroon parhaiten sopivat laulajat

-Suorituksena osallistuminen matkalle, harjoituksiin ja esiintymisiin sekä ohjelmiston opettelu

-Kuoronjohtajan/rehtorin suullista arviointia

Musiikin perusteet 2 (MuPe 2) (Tasot N1, M1-M3)

56 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta (kotityöskentelystä riippuen voidaan järjestää intensiivikurssina 28 tuntia / 2 lukukautta)

Musiikin perusteet 2 –kurssilla opitaan MuPe 1 –kurssin taitojen pohjalta lisää musiikkisanastoa ja yleisimpiä sävellajeja, asteikkotyyppejä sekä perehdytään intervallien laatuihin ja sointuihin entistä tarkemmin. Melodia- ja rytmisanelussa sekä solfalaulussa edetään konserttimusiikissa vastaan tuleviin tehtäviin. Kurssista pidetään välikoe ja päättökoe. Arvosana määräytyy päättökokeen perusteella.

- Säveltaso: kolmisointujen laadut, laatuja kuunteleminen ja rakentaminen, sävellajeina ja asteikkoina duurit A, E, Es ja As sekä mollit fis, cis, c ja f; asteikon sävellille rakentuvat kolmisoinnut; pääsoinnut, sointufunktiot ja kvinttiympyrä, rinnakkaissävellajin päättelemine; harmoninen, luonnollinen ja melodinen molli, puhdas, suuri, pieni, ylinouseva ja vähennetty intervalli, reaalisointu
- Rytm: pisteellinen kuudestoistaosanuotti ja -tauko, kaksoispisteellinen kesto, tahtilajit Alla breve, 3/8 ja 6/8, synkooppi, 16-osasynkooppi
- melodian, sointulaadun, funktion ja rytmin kuuntelutehtäviä.
- muoto-oppia
- lisää musiikkisanastoa suomeksi ja italiaksi

- Opetusmateriaalina Anne Valli-Juha Leinonen: Perusaste 2 sekä täydentäviä tehtävämoneisteita ja sävelkiekko.

Sivuinstrumentti (Tasot P5, N1-N3, M1-M5)

Sivuinstrumentti: Pianonsoitonopetus

Toiminta: 30 min/vko, 45 min/vko tai 60 min/vko /oppilas

Lukukausi: syyslukukausi: elo-joulukuu, kevätlukukausi: tammi-toukokuu

Tavoitteet: Kehittää instrumentin hallintaa, ohjata soittamaan musikaalisesti, puhtaasti sekä kehittää sävelkorvaa. Lisäksi luoda valmiudet sujuvaan nuotinlukutaitoon ja mahdollisiin

jatko-opintoihin, sekä musiikillisen yleissivistyksen laajentaminen tutustuttamalla eri musiikinlajien ohjelmistoon.

Sisältö: Opetukseen sisältyy jokaisella tutkintoasteella kunkin tutkinnon edellyttämä määrä erityyppistä ja -tyylistä ohjelmistoa. Lisäksi tunneilla harjoitellaan säännöllisesti prima vista – soittoa ja ulkoasoittamista. Asteikot ja soinnut ovat myös säännöllisen harjoittelun kohteina kunkin tutkinnon vaatimusten mukaisesti. Oppilaan motoristen valmiuksien kehittämiseksi ohjelmistoon sisältyy myös monipuolinen valikoima etydeitä ja harjoituksia. Opetukseen voidaan sisällyttää harkinnan mukaan myös kuoroa tukevia opintoja, kuten yksittäisten stemmojen soittoa, partituurinsoittoa sekä yhdistettyä stemmojen laulua ja soittoa.

Kurssitutkinto: Tavoitteena on, että oppilas suorittaa perusasteen opinnot seitsemässä vuodessa siten, että ensimmäiset kaksi peruskurssia suoritettaisiin neljän vuoden aikana. 3/3 –kurssitutkinto tulisi suorittaa n. kolmessa vuodessa. Oppilaan taipumusten mukaisesti tutkinnot voitaisiin suorittaa myös lyhyemmässä tai pitemmässä ajassa, kuitenkin niin, että perusasteen opintojen suorittamisen yläraja olisi enimmillään yhdeksän vuotta.

Arvostelu: Pk 1/3 hyväksytyt/hylätty

Pk 2/3 pisteytys 0-25 (erilliset yleis- ja primavista-arvosana)

Pk 3/3 pisteytys 0-25 (erilliset yleis- ja primavista-arvosana)

Tutkintovaatimukset perustuvat Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry:n voimassa-oleviin suosituksiin, joissa perustutkinnot edellyttävät hyväksytyksi tullakseen yleis-arvosanan tyydyttävä, sekä prima vista -arvosanan tyydyttävä. Kurssitutkintojen suoritusvuosien välillä oppilaan tulee esiintyä vuositutkinnoissa tai -matineoissa. Kurssi-tutkinnon arvioi lautakunta, johon kuuluvat vähintään puheenjohtaja ja kaksi jäsentä (mahdolliset 'vierailivat' jäsenet). Arvioinnin periaatteena on, että oppilaalle pyritään luotettavalla ja kannustavalla tavalla antamaan palautetta musiikin tiedoista ja taidoista. Arvosanojen ohella olennaista onkin se suullinen ja kirjallinen palaute, jonka lautakunta antaa oppilaalle. Palautteessa käydään läpi erilaisia musiikillisia, teknisiä ja soittimen hallintaan liittyviä osa-alueita.

Solistitehtävät (Tasot N1-N3, M3-M5)

-Solistitehtäviä voi olla a cappella konserttien tai suurteosten yhteydessä. Lisäksi solistiesiintymisiä voi olla erikseen eri tilaisuuksien ja konserttien yhteydessä tai yhteistyöproduktioissa (esim. ooppera).

-Kuuronjohtaja valitsee solistitehtäviin laulajat tarpeen mukaan.

-Esiintymisten ja harjoitusten laajuus määräytyy tapauskohtaisesti.

-Suorituksena osallistuminen harjoituksiin ja esiintymisiin.

-Kuuronjohtaja/ rehtori antaa suullista ohjaavaa arviointia ja palautetta.

Äänenmuodostus, solistinen (Tasot N1-N3, M3-M5)

-Solistista äänenmuodostusta voi saada tultuaan valituksi solistitehtäviin

- Solistisessa äänenmuodostuksessa laulunopettaja valmistaa oppilasta yksilöllisesti tai pienryhmässä solistisiin tehtäviin
- Kuoronjohtaja/rehtori valitsee oppilaat solistiseen äänenmuodostukseen
- Opintojen laajuus ja ohjelmisto määräytyy tapauskohtaisesti
- Laulunopettajan antamat yksityislaulutunnit
- Laulunopettajan ja kuoron johtajan/rehtorin suullinen, ohjaava palaute
- Suorituksena osallistuminen opetukseen ja solistisiin esiintymisiin

A-kuoron lauluhytje, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T (Tasot N2-N3, M3-M5)

- A-kuorolaiset voivat pyrkiä laulamaan pienyhtyessä (4-16 laulajaa).
- Lauluhytjeitä voi olla diskanttiäänisinä (SSAA), sekaäänisinä (SATB) tai miesäänisinä (TTBB)
- Laajuus määräytyy lukukauden ohjelman mukaisesti
- Lauluhytjeisiin pyritään laulukokeella ja laulajat sen perusteella valitsee kuoronjohtaja/rehtori
- Pyrkii kehittämään laulajien itsenäistä muusikkoutta ja osaamista. Tarkoituksena on kehittää stemballista varmuutta ja yksilöllistä esiintymiskykyä.
- Lisätään ohjelmistollista moniulottuneisuutta (myös kevyempi musiikki)
- Tutustutaan improvisaatioon syvemmin
- Tarjoaa mahdollisuuden myös kuorolaisten omien sävellysten ja sovitusten tuottamiseen ja esittämiseen
- Pyritään kannustamaan spontaaniin yhdessä laulamiseen ja esiintymiseen
- Suoritusmerkintänä osallistuminen säännöllisesti opetukseen ja esiintymisiin
- Suullinen palaute ja arviointi

Musiikin perusteet 3 (MuPe 3) (Tasot N2, M4)

56 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta (kotityöskentelystä riippuen voidaan järjestää intensiivikursseina 28 tuntia / 2 lukukautta)

Musiikin perusteet 3 –kurssilla opitaan MuPe 2 –kurssin taitojen pohjalta lisää musiikkisanastoa ja loput tyyppilliset sävellajit, sekä perehdytään intervallien ja sointujen käyttötapoihin ja -mahdollisuuksiin entistä tarkemmin. Melodia- ja rytmisanelussa sekä solfalaulussa edetään haastaviin tonaalisessa konserttimusiikissa vastaan tuleviin tehtäviin. Kurssista pidetään välikoe ja päättökoe. Arvosana määräytyy päättökokeen perusteella.

- Säveltaso: kontraoktaaviala ja 4-viivainen oktaaviala, sävellajeina ja asteikkoina duurit H, Fis, Des ja Ges sekä mollit gis, dis, b ja es; kvinttiympyrän toiminta kokonaan, asteikon 4. sävelen korottaminen, enharmonisuus, kaksoisylennys- ja kaksoisalennusmerkit, nelisoinnut, dominanttiseptimisointu, trioli, II aste duurissa ja mollissa, käänteisintervalliparit laatuineen, nooni ja desimi, kolmisoinnun kännökset sekstisoitu ja kvarttisekstisoitu, kolmisoinnun käännösten rakentaminen, merkitseminen ja tunnistaminen, kuulonvarainen sointuanalyysi, kolmiääninen asettelu, ahdas ja hajallinen asettelu, lopuketyypit toonika - dominantti - toonika, toonika - subdominantti - dominantti - toonika, subdominanttitehoiset sointumahdollisuudet, dominanttitehoiset sointumahdollisuudet, kromaattinen asteikko, melodian kirjoittamista sanelusta, kopioimista, muokkaamista ja vertailua.
- Rytm: 1/32-nuotti, tahtilajit joiden osoittaja 5 tai 7; rytmien kirjoittamista sanelusta, kopioimista, muokkaamista ja vertailua.
- muoto-oppia
- säveltämistä

- lisää musiikkisanastoa suomeksi ja italiaksi
- Opetusmateriaalina Anne Valli-Juha Leinonen: Perusaste 3 sekä täydentäviä tehtävämoneisteita ja sävelkiekko.

Sävellystunnit (Tasot N3, M1-M5)

Teoreettisissa opinnoissaan pitkällä oleva oppilas säveltää pääosin itsenäisesti pienimuotoisen sävellyksen. Sävellystyönsä aikana hän omaksuu ammattisäveltäjän ohjauksessa sävellykseensä sopivimpia säveltämisen peruskeinonvaroja. Oppilas käy keskusteluja niistä sävellyksellisistä ratkaisuista, joilla hänen näkemyksensä musiikista saadaan parhaiten esille. Sävellystöistä pyritään saamaan myös harjoittamiskokemusta, kun ne esitetään musiikkiopiston tilaisuuksissa. Sävellyks voi olla lauluäänelle säestyksellä, kuorolle, pianolle tai yhdelle muulle soittimelle. Kurssin laajuus on enintään 14 tuntia luokkatyöskentelyä ja noin 40 tuntia kotona työskentelyä / lukukausi.

Yleinen musiikkitieto (YMT) (Tasot N3 ja M5)

YMT-kurssi laajentaa Musiikin perusteet 2- ja 3-kursseilla hankittuja tietoja sillä erotuksella, ettei musiikkia käydä kovin teoreettisesti läpi, vaan tekemällä havaintoja kuullusta. Kurssin sisältönä oppilaiden kanssa käsitellään länsimaisen taidemusiikin historia antiikista nykyaikaan. Musiikkia lähestytään sävellyskohtaisesti, unohtamatta ajankuvan kytköksiä kansanomaiseen paikalliseen musiikkiin, muihin taiteisiin tai yhteiskunnallisiin ja sosiaalisiin ilmiöihin. Havainnollistavia ovat varsinkin esityskäytännöt ja henkilöhistoriat. Nuorille kuorolaulajille kenties hyödyllisimpänä painotuksena on kuoromusiikki, ja erityisesti sen kukoistuskaudet renessanssi ja barokki. Näin myös reitti jokavuotisiin Bachin passioihin tulee soinnillisesti tutuksi. Tunneilla kuuntelun jälkeen sävellyksiä kuvaillaan, vertaillaan ja jäsennellään useilla eri adjektiiveilla. Koostemonisteita jaettiin tyylikausien jaottelun ja hahmotuksen tueksi. Kurssin aikana oppilaat pitivät lyhyet esitelmät. Kurssisuoritus huipentuu kuuntelukokeeseen, jota varten kootuilta äänitteiltä oppilaat pystyvät kertaamaan kurssilla opittua. Kokeessa oppilaat vastaavat sanallisilla huomioilla kuuntelunäytteisiin. Oppitunnit pidetään moduuleina ja musiikkileirien yhteydessä. Kurssiin kuuluu myös tutustuminen Euroopan ulkopuolisiin lauluperinteisiin sekä äänitteiden visuaalinen havainnollistaminen tietokoneen avulla. Myös liikkuvaa kuvaa hyödynnetään oppimisen tukena. Oppilaat valmistavat kirjallisen esitelmän ja valitsevat konserttikäynnin kohteen.

Kurssia ei järjestetä vuosittain. Laajuus noin 28 tuntia kahdelle lukukaudelle jaettuna sekä konserttikäynti.

A-kuoron nuoret miesäänät, 128 tuntia / lukukausi tai kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella (Taso M1)

- Oma harjoitus 1 tuntia viikossa, sekä yksi kolmen tunnin koko kuoron harjoitus viikossa
- Oman äänialan löytyminen ja äänenkäytön ohjaus äänenmurroksen aikana ja heti sen jälkeen
- Helpon mieskuoro-ohjelmiston harjoittelu ja esittäminen
- A-kuoron mieskuorostemmojen opettelu aloittaminen
- Äänenmuodostusta pienryhmissä laulunopettajan johdolla
- Osallistuminen säännöllisesti harjoituksiin ja esiintymisiin
- Kuoronjohtajan/rehtorin ja laulunopettajan suullinen ohjaus ja palaute

A-kuoron miesäänät, 160 tuntia / 2 lukukautta (Taso M2)

- Osallistuminen A-kuoron miesäänten toimintaan mieskuoron jäsenenä omassa stemmassa.
- Oma miesäänten harjoitus kerran viikossa á 2 tuntia sekä koko A-kuoron harjoitus kerran viikossa á 3 tuntia.
- A-kuoron ohjelmiston miesäänten harjoittaminen, vaativan a cappella ohjelmiston laulaminen

- Oman äänen vahvistuminen ja äänialan löytäminen
- Vaativamman mieskuoro-ohjelmiston opettelu
- Äänenmuodostusta pienryhmissä laulunopettajan johdolla
- Osallistuminen säännöllisesti harjoituksiin ja esiintymisiin
- Kuoronjohtajan/rehtorin sekä laulunopettajan ohjaavaa suullista arviointia

14.2.1. Kuorolaulu-poikääni-opintolinja, yhteiset opinnot

Kuorolaulu-poikääni-opintolinja (Tasot P1 - P5)

Yhteiset opinnot

Taso P1 "B-kuoro":

- B-kuoro (sis. laululeirit), 16 tuntia / lukukausi
- Musiikkivalmennus, 8 tuntia / lukukausi
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P2 "Koraalikuoro":

- Koraalikuoro, 32 tuntia / lukukausi
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P3 "Cappellakuoro":

- Cappellakuoro, 38 tuntia / lukukausi
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P4 "A-valmennusryhmä":

- A-valmennusryhmä, 122 tuntia / lukukausi
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso P5 "A-kuoro":

Tällä opintolinjan viimeisellä tasolla oppilas keskittyy käytännössä teemaopintojen kartuttamiseen.

14.2.2. Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja, yhteiset opinnot

Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja (Tasot N1 - N3)

Yhteiset opinnot

Taso N1 "A-kuoro":

- A-kuoro, 290 tuntia / 2 lukukautta
- Äänenmuodostus, pienryhmä, 10 tuntia / 2 lukukautta
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella

Taso N2 "A-kuoron lisäopinnot":

- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- oppilas keskittyy teemaopintojen kartuttamiseen

Taso N3 "A-kuoron teorian syventäminen":

- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- oppilas keskittyy teemaopintojen kartuttamiseen

14.2.3. Kuorolaulu-miesääni-opintolinja, yhteiset opinnot

Kuorolaulu-miesääni-opintolinja (Tasot M1-M5)

Yhteiset opinnot

Opintolinjalle pääsemisen edellytyksenä on vähintään Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinjan N1-tasoa vastaava osaamisprofiili.

Tasot M1-M5 sisältävät yhteisiä opintoja (300 tuntia) ja teemaopintoja (200 tuntia).

Taso M1 "A-kuoron nuoret miesäänet":

- **A-kuoron nuoret miesäänet, 128 tuntia / lukukausi tai kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**

Taso M2 "A-kuoron miesäänet":

- **A-kuoron miesäänet, 160 tuntia / 2 lukukausi**
- **Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**

Taso M3:

- **A-kuoron miesäänten lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- **Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **keskittyy teemaopintojen kartuttamiseen**

Taso M4:

- **A-kuoron miesäänten lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- **Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **keskittyy teemaopintojen kartuttamiseen**

Taso M5:

- **A-kuoron miesäänten lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- **Äänenmuodostus miesäänet, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **keskittyy teemaopintojen kartuttamiseen**

14.3. Musiikin teemaopinnot

Musiikin teemaopinnot jakautuvat yhteisten opintojen tavoin kuorolaulu-poikaääni-, kuorolaulu-nuori-ääni- ja kuorolaulu-miesääniopintolinjoihin.

Jokaisen opintolinjan teemaopinnot syventävät yhteisissä opinnoissa opittuja tietoja ja taitoja.

Teemaopinnoissa oppilas syventyy vaativampaan ohjelmistoon ja oppii omaksumaan nopeammin uusia teoksia. Äänenkäytön taito kasvaa ja oppilas oppii hallitsemaan ajankäyttöään. Oppilas totuu pitkäjänteisempään harjoitteluun ja jaksaa harjoitella pitempiä ajanjaksoja. Oppilas oppii työskentelemään yhdessä orkesterin kanssa. Harjoitusleirit edistävät myös sosiaalisia taitoja. Useat erilaiset esiintymiset ja konsertit opettavat esiintymistaitoja ja antavat runsaasti esiintymiskokemusta. Vuorovaikutustaidot kehittyvät. Oppilas voi saada myös ryhmänjohtamisen ja -ohjaamisen taitoja. Ulkomaanmatkat laajentavat kansainvälisyyskasvatusta. Pienryhmä- ja solistitehtävät kehittävät yksilöllisiä esiintymis- ja -osaamistaitoja. Oppilas innostuu mahdollisesti myös tuottamaan omaa musiikkiaan ja sovittamaan musiikkia. Spontaani musiikin tekeminen ja esiintyminen lisäänty ja improvisointi ja kiinnostus musiikkiin laajana ilmiönä kasvaa.

Teemaopintoina suoritetaan seuraavat opinnot:

Taso P2 "Koraalikuoro":

- **Musiikin perusteet 1 (MuPe 1), 55 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta**

Taso P5 "A-kuoro":

- **A-kuoro, 145 tuntia / 1 lukukausi T (voi suorittaa tässä yhteydessä vain kerran)**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso N1 "A-kuoro":

- **A-kuoro, 290 tuntia / 2 lukukautta**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**
- **Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**

"A-kuoron lisäopinnot":

- **A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta V T**
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso N3 "A-kuoron teorian syventäminen":

- A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta T
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Monet kurssit voidaan suorittaa useaan kertaan.

Tarkemmat opintosisältöjen kuvaukset ovat saatavissa musiikkiopiston toimistosta.

Yksittäisestä kurssista voi saada myös suoraan suoritusmerkinnän siinä tapauksessa, että CMMO:n rehtori toteaa oppilaan saavuttaneen kurssia vastaavan taitotason. Aiempia opintoja voidaan hyväksilukea taannehtivasti rehtorin päätöksellä.

Päättötodistuksen voi saada jo Tasolla N1, kunhan yhteisten opintojen ja teemaopintojen laajuudet täyttyvät.

Kuorolaulu-miesääni-opintolinja (Tasot M1-M5)

Opintolinjalle pääsemisen edellytyksenä on vähintään Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinjan N1-tasoa vastaava osaamisprofiili, joka voidaan todeta pääsykokeella.

Tasot M1-M5 sisältävät yhteisiä opintoja (300 tuntia) ja teemaopintoja (200 tuntia).

Taso M1 "A-kuoron nuoret miesäänät":

- **A-kuoron nuoret miesäänät, 128 tuntia / lukukausi tai kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso M2 "A-kuoron miesäänät":

- **A-kuoron miesäänät, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- **Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi**
- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso M3:

- **A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta**
- Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso M4:

- A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta
- Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

Taso M5:

- A-kuoron lisäopinnot, 160 tuntia / 2 lukukautta
- Äänenmuodostus miesäänät, pienryhmä, 8 tuntia / lukukausi
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Esiintymiset, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

Monet kurssit voidaan suorittaa useaan kertaan.

Lisää tietoja opintosisällöistä on Taiteenalat -> Musiikki -osiossa. Tarkemmat opintosisältöjen kuvaukset ovat saatavissa musiikkiopiston toimistosta.

Yksittäisestä kurssista voi saada myös suoraan suoritusmerkinnän siinä tapauksessa, että CMMO:n rehtori toteaa oppilaan saavuttaneen kurssia vastaavan taitotason. Aiempia opintoja voidaan hyväksilukea taannehtivasti rehtorin päätöksellä.

Kuorolaulu-poikääni-opintolinjalla suoritetuista A-kuoro-kurssin lisäopinnoista voidaan hyväksilukea enintään 100 tuntia teemaopintoina.

14.3.1. Kuorolaulu-poikääni-opintolinja, teemaopinnot

Kuorolaulu-poikääni-opintolinja (Tasot P1 - P5)

Teemaopinnot

Taso P1 "B-kuoro":

- ei teemaopintoja

Taso P2 "Koraalikuoro":

- Musiikin perusteet 1 (MuPe 1), 55 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta T

Taso P3 "Cappellakuoro":

- ei teemaopintoja

Taso P4 "A-valmennusryhmä":

- ei teemaopintoja

Taso P5 "A-kuoro":

- A-kuoro, 145 tuntia / 1 lukukausi T (voi suorittaa vain kerran)
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, pienryhmä, 5 tuntia / lukukausi T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

14.3.2. Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja, teemaopinnot

Kuorolaulu-nuori ääni-opintolinja (Tasot N1 - N3)

Teemaopinnot

Taso N1 "A-kuoro":

- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suorituserkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T

Taso N2 "A-kuoron lisäopinnot":

- A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta V T
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T

- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T

Taso N3 "A-kuoron teorian syventäminen":

- A-kuoron lisäopinnot, 290 tuntia / 2 lukukautta T
- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi T
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

14.3.3. Kuorolaulu-miesääni-opintolinja, teemaopinnot

Kuorolaulu-miesääni-opintolinja (Tasot M1-M5)

Teemaopinnot

Taso M1 "A-kuoron nuoret miesäänet":

- **A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T**
- **Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T**
- **Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T**
- **Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- **Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T**
- **Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T**

Taso M2 "A-kuoron miesäänet":

- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso M3:

- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T**
- **Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T**
- **Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- **A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T**
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T
- Musiikin perusteet 2 (MuPe 2), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T

Taso M4:

- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Musiikin perusteet 3 (MuPe 3), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta V T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Favoriittikuoro, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Luottamustehtävät, kuten Prefektuuri ja Cantor famulus, vain suoritusmerkintä V T
- Matkat, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

Taso M5:

- A-kuoron musiikkileiri, 28 tuntia / lukukausi V T
- **Yleinen musiikkitieto (YMT), 28 tuntia luokkatyöskentelyä / 2 lukukautta T**
- Sävellystunnit, 14 tuntia luokkatyöskentelyä / lukukausi V T
- Solistitehtävät, 5 tuntia / lukukausi V T
- Äänenmuodostus, solistinen, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- A-kuoron lauluyhtye, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella V T
- Sivuinstrumentti, kuten Pianotunnit, 7,5 tuntia / lukukausi V T
- Jumalanpalvelusesiintymiset, 20 tuntia / 2 lukukautta T
- Kuoro-orkesteriteos, 18 tuntia / lukukausi T

14.4. Aikuisten musiikin opetus

Cantores Minores -musiikkiopistossa on myös mahdollista suorittaa opintoja aikuisten opetuksena. Eri-ikäisten välinen vuorovaikutus ja yhteistyö ammattiorkesterien muusikoiden kanssa korostuu.

Aikuiset voivat suorittaa kuorolaulu-miesäänio-pintolinjan opintoja. Opintojen perustana on säännöllinen osallistuminen A-kuoron miesäännten toimintaan harjoituksineen ja konsertteineen. Mahdollista on myös suorittaa muita kuorolaulu-miesääninlinjan opintoja kuten musiikinteoria- tai lauluopintoja.

Aikuisopiskelijoilla voi olla myös tärkeitä kuoron luottamustehtäviä, kuten prefektuuriin liittyviä tehtäviä, sekä tehtäviä nuorempien ryhmien ohjaajina.

14.5. Työtavat musiikin opetuksessa

Musiikkia opiskellaan yhteistyössä ammattimuusikoiden kanssa. Yhteismusisoinnille on sijaa ajallisesti eniten. Opetusta järjestetään myös pienryhmissä, kuten ääniryhmän omissa harjoituksissa, joita voi pitää myös erillinen stemmaharjoittaja.

Opistolla on käytössään kahden kuorosalin lisäksi pienempiä luokkia ja ryhmätyötiloja neljässä eri kerroksessa. Säännöllisesti toimitaan myös Helsingin tuomiokirkossa sekä muissa Helsingin seurakuntayhtymän omistamissa tiloissa. Keskeisinä tiloina toimivat myös pääkaupunkiseudun konserttitalit, esim. Musiikkitalo ja Finlandia-talo, valtion edustustilat, suurlähetystöt ja konserttitalit kotimaassa ja ulkomailla, sekä äänitystilat ja eri koulujen tilat.

Meritullintori 3:n kuudennessa kerroksessa on hallintotilojen ohella musiikin perusteiden opetusluokka (Minores), jossa on tehtävänmukaiset opetusvälineet. Oppisisällöstä riippuen käytetään myös tietotekniikkaa.

Opettajina on alan koulutuksen saaneita ammattilaisia ja ammattiopiskelijoita. Pätevä, osaava ja sitoutunut henkilökunta on toiminna ydin.

Tietyn ohjelmiston säilyvyydellä (vuosittain toistuvat konsertit kuten pääsiäis- ja joulukonsertit) pyritään jatkuvuuden luomiseen, mutta samalla otetaan ohjelmistoon uusia teoksia, sekä haetaan uusia vaikutteita. Oppilaiden omia sävellyksiä ja sovituksia on myös jatkuvasti ohjelmistossa.

Oppilailla on opettajien ohjauksessa omia yksilöllisiä tehtäviä ja jokaista pyritään kehittämään yksilönä osana suurempaa kokonaisuutta. Oppilaat oppivat myös paljon toisiltaan. Varsinkin A-kuorossa oppilaiden ikäjakauma on n. 10-25, jolloin vuorovaikutus eri-ikäisten välillä luo ainutlaatuisen oppimisympäristön.

14.6. Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Arviointi sisältää jatkuvaa suullista palautteenantoa oppitunneilla sekä vertaisarviointia.

Kiinnitetään huomiota myös osallistumisaktiivisuuteen, muiden huomioonottamiseen, huolellisuuteen ja läsnäoloon.

Opettaja arvioi oppimista välittömästi opetuksen yhteydessä suullisesti ja tarvittaessa ollaan yhteydessä huoltajiin.

Teoreettisten aineiden kokeet pisteytetään ja oppilas saa tietää tehtäväkohtaiset pisteensä.

Ryhmäkursseihin liittyvät laulukokeet pisteytetään. Kriteereinä laulukokeissa ovat ilmaisu, hengitys, voimakkuuden vaihteluiden hallinta, puhtaus, rytminen tarkkuus ja artikulaatio, nuotin seuraaminen, äänessä pysyminen sekä suun motorikka.

Tasoilla P4-P5, N1-N3 ja M1-M5 arvosanat ovat hyväksytty tai hylätty. Edellytyksenä hyväksytylle arvosanalle on riittävä läsnäolo.

Välitodistuksia voidaan antaa koulutusryhmien tasojen ja erikseen opintolinjan loppuksi.

Myös kuorolaisen yhteistyötaitoja ja osallistumista sekä niissä kehittymistä arvioidaan oppilaan omista lähtökohdista.

Osallistumisarvosanan kriteereitä on avattu Käsitteet-osiossa.

Epäsuoraa osaamisen arviointia toteutetaan kuororyhmissä kuhunkin konserttiin tai matkalle osallistuvien, sekä pienryhmien tai solistitehtävien valinnoissa. Tarpeen mukaan järjestetään myös koelauluja joihinkin vaativampiin musiikillisiin tehtäviin

15. Opetussuunnitelmaan liittyviä käsitteitä

A-kuoro

A-kuoro on viimeinen ja suurin kuororyhmä ja samalla musiikkiopiston tärkein säännöllisesti harjoitteleva, esiintyvä, edustava ja matkustava ryhmä, johon osallistuu kulloinkin noin sata oppilasta. Oppilas osallistuu A-kuoron säännöllisiin harjoituksiin, joissa omaksutaan keskeisin konserttien ohjelmisto. A-kuorossa aloittamisen edellytyksenä on A-valmennusryhmän, Jumalanpalvelusesiintymisten ja Musiikin perusteet 1:n oppisisältöjen suorittaminen.

A-kuoron lauluyhtye

A-kuoroon osallistuvista oppilaista muodostettu ryhmä, joka harjoittelee ohjelmistoa esitettäväksi vapaamuotoisissa tilaisuuksissa. Merkintä suorituksesta suoritusotteella.

A-kuoron mieskuoro

A-kuoron tenoreista ja bassoista muodostettu ryhmä, joka harjoittelee tyypillistä mieskuoro-ohjelmistoa esitettäväksi vapaamuotoisissa tilaisuuksissa. Merkintä suorituksesta suoritusotteella.

A-kuoron musiikkileiri

A-kuoroa suorittaville oppilaille järjestettävä leiri usein totunnaisten harjoitustilojen ja Helsingin ulkopuolella. Leirillä oppilas saa suurteosta varten koulutusta ääniryhmän omalta opettajalta noin 15-30 oppilaan ryhmissä, äänenmuodostusta pienryhmissä ja yksilöllisesti sekä näyttää osaamistaan koko kuoron harjoituksissa. Kuoroleirillä majoitutaan noin viideksi päiväksi, jona aikana kehitetään yhteisöllisyyttä ja syvennetään kaveruuksia, otetaan vastuuta omasta lauluäänestä ja järjestetään vapaa-ajan ohjelmaa.

A-valmennusryhmä

A-valmennusryhmän kuororyhmä, jonka edellytyksenä on Cappella-kuoron ja Musiikin perusteet 1:n suorittaminen. A-valmennusryhmässä omaksutaan valmiudet osallistua A-kuoroon. A-valmennusryhmää järjestetään vain kevätlukukaudella.

Alumnitoimikunta

Alumnitoimikunta pyrkii toiminnallaan edesauttamaan kuoron toimintamahdollisuuksia mm. varainhankinnalla sekä osallistuu CM Alumnikuorona muutamaankonserttiin omalla ohjelmistollaan.

B-kuoro

B-kuorossa annetaan kuorolaulun lauluopintoja vasta-alkajille 10-30 oppilaan ryhmissä. B-kuoron laulajia voidaan opettaa laulutaitojensa mukaan myös eritasoisissa ryhmissä, joita ovat B1 ja B2. Opetukseen voi sisältyä myös erillisiä laululeirejä.

CaMu

Musiikkiopiston oppilaiden ja henkilöstön yhteinen sisäinen tiedotuskanava internetissä.

Cappellakuoro

Cappellakuoro on kuororyhmä, jonka edellytyksenä on Koraalikuoron ja Musiikin perusteet 1:n ensimmäisen lukukauden suorittaminen. Cappellakuorossa omaksutaan valmiudet osallistua A-valmennusryhmään.

CM Yhteiskuntasuhteiden Neuvottelukunta

Yhteiskuntasuhteiden Neuvottelukunnan tarkoituksena on verkostoitumisen menetelmällä vahvistaa ja lisätä Cantores Minores –kuoron ja –musiikkiopiston toiminnan tuntemista ja

arvostusta valtion, kunnan, kirkon, liike-elämän ja politiikan päätöksentekijöiden keskuudessa sekä näin mahdollistaa kuoron ja musiikkiopiston toimintaresurssien pitkäjänteinen kasvu ja jatkuva kehittäminen Visio 2022 –strategian tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2012 työnsä aloittaneen ensimmäisen neuvottelukunnan 25 jäsentä olivat sitoutuneet mukaan toimintaan kolmivuotiskaudeksi. Vuonna 2015 aloitti toinen neuvottelukunta kolmivuotiskauden 28 jäsenen voimalla ja 2018 aloittaa kolmas kokoonpano. Neuvottelukunta kokoontuu vuosittain kaksi kertaa.

Esiintymiset

Oppilas osallistuu oman kuororyhmänsä säännöllisiin esiintymisiin yksityistilaisuuksissa tai kuoron omissa konserteissa kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella. Merkintä suorituksesta suoritusotteella.

Favoriittikuoro

Favoriittikuoro on A-kuoroon osallistuvista oppilaista valittu noin 30 oppilaan parhaiten suoriutuva kärkiryhmä, jolle tarjotaan lisäkoulutusta ja esiintymistä erilaisissa tilaisuuksissa A-kuoroon pienemmällä kokoonpanolla, kausikohtaisen ohjelman mukaisella laajuudella. Favoriittikuoro edustaa valtiollisissa tilaisuuksissa ja ryhmässä laulaminen kehittää ryhmätyöskentelyn taitoja. Merkintä suorituksesta suoritusotteella.

Johtoryhmä

Johtoryhmän, jonka jäseniä ovat taiteellinen johtaja, toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja, tehtävänä on valmistella yhdistyksen henkilöstö- ja talousasioita sekä hoitaa yhteiskuntasuhteita. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti noin kerran kuukaudessa.

Jumalanpalvelusesiintymiset

Säestetyt ja säestämättömät kuoromusiikin esittämistä kirkkovuoden säännöllisissä messuissa, TV-messuissa ja valtiollisissa jumalanpalveluksissa. Kurssi nivoutuu A-kuoron, A-valmennusryhmän ja Cappella-kuoron toimintaan. Sanallinen arviointi päättötodistuksessa.

Koraalikuoro

Koraalikuoro on kuororyhmä, jonka edellytyksenä on B-kuoron suorittaminen sekä Musiikin perusteet 1:n ensimmäisen lukukauden samanaikainen aloittaminen. Koraalikuorossa omaksutaan valmiudet osallistua Cappellakuoroon.

Koulutusryhmät

Sisältää B-kuoroa, Koraalikuoroa ja Cappellakuoroa suorittavat oppilaat. Heille järjestetään usein yhteisiä vanhempaintilaisuuksia sekä esiintymisiä nimellä CM Koulutusryhmien kuoro.

Kuoro-orkesteriteos

A-kuoroon osallistuva oppilas maksuu laajan kuoro-orkesteriteoksen, kuten passion, oratorion, messun tai kantaatin. Joskus myös varhaisempien kuororyhmien oppilaille on pieniä osuuksia kuoro-orkesteriteoksissa. Oppilas harjaantuu omassa stemmassaan pysymisessä ja laulamisensa sopeuttamisessa muihin stemmoihin ja saa kokemusta orkesterimuusikoiden kanssa työskentelystä. Laaja teos valmistetaan ja esitetään yhteistyössä ammattiorkesterin ja solistien kanssa. Tyypillisesti teos kuuluu vaativaan perusohjelmistoon säveltäjänimittäin J.S.Bach, G.F.Händel, J.Brahms, F.Mendelssohn tai W.A.Mozart. Kuoro-orkesteriteoksia valmistetaan useita kauden aikana, tyypillisesti ainakin yksi passio sekä yksi oratorio tai messu.

Kuorolauluharjoitus

Kuorolaulu on kaikkien oppilaiden pääaine CMMO:ssa. Oppilas saa kaikissa vaiheissaan ja kaikissa kuororyhmissä musiikkiopistossa kuorolaulunopetusta. Opetuksessa valmistaudutaan esittämään kuororyhmän ohjelmistoa ja sitä ohjaa yksi kuorolaulun ammattilainen, kuoronjohtaja. Harjoituksissa istutaan paikallaan ja jokainen oppilas laulaa omista nuoteistaan, joihin tehdään omia ja kuoronjohtajan kertomia merkintöjä. Harjoitusten kestäessä yli 45 minuuttia on järjestetty tauko, jonka aikana voi usein hankkia myös eväitä kanttiinista.

Kurssien luokitus: Pakolliset kurssit

Keskeiset opinnot, jotka tulee suorittaa, kun niitä on tarjolla ja kun oppilaalla on niihin valmiudet. Osa näistä on yhteisiä, osa teemaopintoja.

Kurssien luokitus: Ryhmäkurssit

Kurssit, joita opetetaan yli kymmenen oppilaan ryhmässä.

Kurssien luokitus: Teemakurssit

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen. Teemakurssit ovat yhteisten opintojen jälkeisiä syventäviä opintoja, joihin vaaditaan paljon opintojen aikana karttuneita taitoja.

Kurssien luokitus: Valinnaiset kurssit

Opintoja, joita järjestetään vain joinain lukukausina, ja joihin vain osalla oppilaista on valmiudet. Valinnaisia kursseja ei vaadita musiikkiopiston päättötodistuksen saamiseen.

Kurssien luokitus: Yhteiset kurssit

Yhteisten opintojen tarkoituksena on kuorolaulussa tarvittavien perustaitojen hankkiminen ja kehittäminen. Yhteiset kurssit ovat musiikkiopiston alkuvaiheessa käytävät kurssit, joihin vaadittavat taidot eivät suuresti eroa sisäänpääsyedellytyksistä. Yhteisten opintojen ohella on mahdollista käydä myös teemaopintoja, käytännössä ei kuitenkaan aivan opintojen alkuvaiheessa.

Kurssien luokitus: Yksilölliset kurssit

Oppilaan omaa vastuunottoa vaativat opinnot, joissa on yksi tai muutamia oppilaita ja yksi opettaja. Valmiin työn tuloksia voidaan esitellä muille oppilaille.

Kurssin hyväksilukeminen

CMMO lukee suoritetuksi ja ottaa rekisteriinsä kurssit, joista oppilaalla on näyttää todistus toisesta vastaavasta oppilaitoksesta ja joiden kurssin oppisisältö on ollut vastaava.

Luottamustehtävät Prefektuuri, Cantor famulus, Leiripäivystäjä

Oppilas osallistuu A-kuoron toimintaan ja hänelle annetaan luottamustehtävä A-kuoron yhden ääniryhmän johtajana (prefektinä), nuottivastaavana (nuottiprefektinä), kuoronjohtajan avustajana (cantor famulus) tai A-kuoron musiikkileirin päivystäjänä. Merkintä suorituksesta suoritusotteella.

Matka

Koti- tai ulkomaanmatkaa varten A-kuoron laulajista matkaryhmään valitut oppilaat harjoittelevat keskeistä perusohjelmistoa ja varta vasten matkalla esitettävää ohjelmistoa. Matkan aikana oppilaat saavat kokemusta äänenhuollosta ja keskittymiskyvystä konserteissa, joita voidaan pitää ääntä väsyttävän useiden tuntien matkustamisen jälkeen. Matkaan kuuluu olennaisena osana kansainvälisyyskasvatus, mm. perhemajoituksen yhteydessä.

Musiikin perusteiden kurssit

Sisältää mm. kurssit Musiikin perusteet 1 (MuPe1), Musiikin perusteet 2 (MuPe2), Musiikin perusteet 3 (MuPe3) ja Yleinen musiikkitieto (YMT). MuPe1 jakaantuu kahteen lukukauteen, joista ensimmäisen suorittaminen on edellytyksenä Cappella-kuoron aloittamiselle ja jälkimmäisen suorittaminen edellytyksenä A-kuoron aloittamiselle. Muut näistä kursseista ovat valinnaisia. Kursseilla käsitellään musiikin kirjoittamista nuotein ja lukemista, kuuntelua, säveltämistä, improvisointia, musiikin rakenteita, historiaa, yhteiskunnallisia ulottuvuuksia, tyylilajeja ja lauluäänelle sävellettyä ohjelmistoa.

Musiikkivalmennus

Musiikkivalmennus on ennen varsinaista MuPe 1 -musiikinteorian opiskelua edeltävä jakso, jossa tutustutaan teorian ja säveltapailun alkeisiin, harjoitellaan äänenmuodostusta lauluin ja leikein, sekä tutustutaan kehorytmiikkaan ja lauluinstrumentin kokonaisvaltaiseen käyttöön.

Osallistumisarvosana

Opettajat yhteistyössä merkitsevät osallistumisarvosanan oppilaidensa todistuksiin. Osallistumisarvosana tarkastelee opiskelijan yhteistyötaitoja, läsnäoloa, huolellisuutta, keskittymistä, ohjeiden noudattamista, muiden huomioimista ja vuorovaikutustaitoja sanallisella arvosanalla.

Pianotunnit

Oppilaille annetaan piano-opetusta, jossa tähdätään instrumentin hallinnan kehittämisen lisäksi musikaaliseen ja tulkinnalliseen soittoon, laululliseen soittotapaan sekä sävelkorvan kehittämiseen. Myös oppilaiden omaa mielikuvitusmaailmaa pyritään herättämään. Kevätlukukauden päätteeksi järjestetään kevätsoittajaiset, joissa oppilaat saavat esiintymiskokemusta. Oppilailla on myös mahdollisuus tehdä tasosuorituksia.

Prefekti

Oppilas, joka osallistuu A-kuoron toimintaan ja jolle on annettu luottamustehtävä A-kuoron yhden ääniryhmän johtajana tai nuottivastaavana.

Pääsykoe

Säännöllisesti järjestettävillä pääsykokeilla hyväksytään uusia oppilaita Cantores Minores -musiikkiopiston kaikille opintolinjoille. Koetilanne koostuu osin valmisteltavista laulutehtävistä. Kokeessa mitataan yksinlaulun ilmaisu, hengitystä, voimakkuudenhallintaa, sävelpuhtautta, rytmistä tarkkuutta ja artikulaatiota, nuotin seuraamista ja äänessä pysymistä. Kuorolaulupoikaäänänen opintolinjan koelautakunta koostuu vähintään kahdesta kuorolaulun ammattilaisesta, muissa opintolinjoissa lautakunnassa on myös musiikkiopiston rehtori.

Sivuinstrumentti

Jonkin muun soittimen kuin kuorolaulun tai yksinlaulun opiskelu, kuten esimerkiksi Pianonsoitto.

Solisti- ja pienyhteytoiminta

Solistilaulajia pyritään mahdollisuuksien mukaan kouluttamaan ja tarjoamaan esiintymisiin. CM Vokaali-yhtyeen (n. 20-25 laulajaa SATB) ja CM Tiernapoikien (8 laulajaa SATB) toimintaa jatketaan ja kehitetään järjestämällä esiintymistilaisuuksia sekä säännöllistä koulutusta yhtyelaulussa. Lisäksi jatketaan yhteistyötä CM Swingin (7 laulajaa TTBB) kanssa.

Solistitehtävät

A-kuoroon osallistuvista oppilaista valitut yksittäiset laulajat saavat erillistä valmennusta tietyssä teoksessa olevan soolostemman harjoittelua ja esittämistä varten. Merkintä suorituksesta päättötodistuksessa.

Sävellystunnit

Teoreettisissa opinnoissaan pitkällä oleva oppilas säveltää pääosin itsenäisesti pienimuotoisen sävellyksen. Sävellystyönsä aikana hän omaksuu ammattisäveltäjän ohjauksessa sävellykseensä sopivimpia säveltämisen peruskeinonvaroja. Oppilas käy keskusteluja niistä sävellyksellisistä ratkaisuksista, joilla hänen näkemyksensä musiikista saadaan parhaiten esille. Sävellystöistä pyritään saamaan myös harjoittamiskokemusta, kun ne esitetään musiikkiopiston tilaisuuksissa. Sävellyks voi olla lauluäänelle säestyksellä, kuorolle, pianolle tai yhdelle muulle soittimelle.

Vanhempaintoimikunta

Vanhempaintoimikunta toimii kuoron toiminnan ylläpitämisen apuna hoitamalla kanttiinia ja muonituksia sekä huoltamalla kuoron omaisuuteen kuuluvia kaapuja, kansallispukuja ja koulutusryhmien esiintymisasuja. Toimikunta avustaa myös kuorovieraiden majoitus- ja muonitusjärjestelyissä sekä vastaa omalta osaltaan varainhankintatehtävistä.

Äänenmuodostus, pienryhmä

A-kuoroon osallistuva oppilas saa ohjausta lauluäänensä itsenäiseen kehittämiseen ja äänen ergonomiaan tehden ääniharjoitteita omaa äänialaa tai eri äänialaa edustavan ammattilaulaja-laulupedagogin ohjauksessa. Samalla ääniryhmän sisäinen sointi kehittyy, kun saman äänen laulajat kuulevat toisiaan yksi kerrallaan pienessä ryhmässä.

Äänenmuodostus, solistinen

Oppilas saa ohjausta lauluäänensä itsenäiseen kehittämiseen ja äänen ergonomiaan tehden ääniharjoitteita omaa äänialaa tai eri äänialaa edustavan ammattilaulaja-laulupedagogin ohjauksessa. Tunneilla omaksutaan yksinlauluohjelmistoa, jota voidaan esittää kuoron tilaisuuksissa.

Äänitys

A-kuoron toimintaan kuuluu täysin kuoron oman äänitteen julkaiseminen noin joka toinen vuosi. Äänitettävää ohjelmistoa opiskellaan erillisissä harjoituksissa. Äänitykset pidetään tyypillisesti jossakin Helsingin seudun kirkossa tai konserttisalissa.